ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Ekonomické aspekty legislativní úpravy turismu v České republice

Economic aspects of the legislative regulation of tourism in the Czech Republic

Mgr. et Bc. Kristýna Horníková

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Ekonomické aspekty legislativní úpravy turismu v České republice“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

Plzeň dne 24.4.2023 v. r. Mgr. et Bc. Kristýna Horníková

Zásady pro vypracování práce

1. Zpracujte teoretický úvod k vybranému tématu práce.
2. Analyzujte současnou situaci legislativy turismu v ČR.
3. Proveďte komparaci s legislativou turismu jiných států.
4. Formulujte doporučení a závěry.

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. Ing. Petru Janečkovi, Ph.D. za odborné vedení mé práce, vstřícný přístup a cenné připomínky, které mi během vypracování této práce poskytl. Dále bych ráda poděkovala mé rodině za podporu v průběhu celého studia.

Obsah

Úvod ... **6**

1 Základní terminologie turismu ... **8**

1.1 Historie právní úpravy turismu ... 8

1.2 Vymezení pojmu turismus ... 9

1.2.1 Subjekt a objekt turismu ... 10

1.3 Členění turismu ... 11

2 Organizace a řízení turismu v ČR ... **14**

2.1 Geografické členění turismu v ČR ... 14

2.2 Role státu a institucí v turismu ... 16

2.3 Role krajů a obcí v turismu ... 17

2.4 Financování turismu ... 18

2.5 Destinační managment ... 21

2.6 Problémy organizace a řízení turismu ČR ... 22

3 Právní úprava turismu v ČR ... **24**

3.1 Legislativní úprava turismu v České republice ... 24

3.1.1 Právní zakotvení působnosti orgánu veřejné moci v turismu ... 26

3.1.2 Zákon o místních poplatcích ... 27

3.1.3 Zákon o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu ... 27

3.1.4 Občanský zákoník ... 29

3.1.5 Živnostenský zákon ... 31

3.1.6 Zákon o ochraně spotřebitele ... 31

3.1.7 Dozorčí orgány ... 32

3.1.8 Právní úprava krátkodobých pronájmů přes platformy jako Airbnb, Booking apod. 32

3.2 Legislativní úprava Evropské unie pro oblast turismu ... 33

3.3 Návrh zákona o podpoře a řízení turismu 34

4 Obsahová analýza právní úpravy turismu v zahraničí 36

4.1 Slovenská republika 37

4.1.1 Zákon o podpoře cestovního ruchu 38

4.1.2 Zákon o zájezdech 42

4.2 Rakousko 43

4.3 Republika Slovinsko 46

4.4 Švýcarsko 49

4.5 Chorvatsko 51

4.5.1 Zákon o turistických sdruženích a propagaci cestovního ruchu 52

4.5.2 Zákon o turistické dani 53

4.5.3 Zákon o hostinské činnosti 54

4.5.4 Zákon o poskytování služeb v cestovním ruchu 56

4.5.5 Zákon o členských příspěvcích v turistických sdruženích 57

5 Výsledky obsahové analýzy a zodpovězení výzkumných otázek 59

6 Komparace české právní úpravy turismu a právní úpravy turismu posuzovaných států včetně ekonomických dopadů 69

6.1 Zhodnocení 73

6.2 Doporučení 74

Závěr 77

Seznam použitých zdrojů 79

Seznam tabulek 83

Seznam obrázků 84

Seznam použitých zkratek 85

Abstrakt

Abstract

Úvod

Diplomovou práci na téma ekonomické aspekty legislativní úpravy turismu v České republice jsem si vybrala zejména z důvodu, že v současné době probíhá snaha o změnu legislativy tohoto odvětví a jedná se tedy o téma velmi diskutované a aktuální. Turismus je významným odvětvím a podílí se nemalým významem na HDP ČR. Turismus patří mezi velmi rychle rozvijící se odvětví a jeho přínosy se projevují v makroekonomických vzatých, v mnoha podnikatelských odvětví a ovlivňuje i vytváření nových pracovních pozic. Taktéž ho lze považovat za odvětví, které ovlivňuje mnoho dalších hospodářských odvětví jako je doprava, stavebnictví, potravinářství apod. Turismus je významný i ze sociálního pohledu, kdy je nástrojem mezinárodního porozumění, sociálního porozumění či uspokojení potřeb jedinců. (Ryglová et al., 2011) Lze tedy konstatovat, že turismus se dotýká téměř všech jedinců, a to v případě, že vystupují v roli účastníků turismu nebo v roli zaměstnanců služeb v oblasti turismu. Je proto nutné, aby zde figuroval funkční nástroj, který bude řídit procesy a stanoví rámec pro toto odvětví.

Cílem této diplomové práce je zhodnotit současnou právní úpravu turismu, včetně jejích dopadů na turismus a posoudit, zda současná právní úprava turismu je dostačující a zajišťuje podmínky pro rozvoj tohoto odvětví, a s tím celé ekonomiky jako takové. K dosažení tohoto hlavního cíle jsou stanoveny dva dílčí cíle:

- analýza právní úpravy turismu ve vybraných státech,
- komparace právní úpravy turismu ve vybraných státech s právní úpravou turismu v České republice, včetně zhodnocení dopadů české právní úpravy na turismus jako takový.

Práce je členěna do šesti kapitol, které jsou následně rozděleny na podkapitoly. První kapitola se věnuje základní terminologii turismu včetně historického kontextu a členění turismu. Druhá kapitola se zaměřuje na organizaci a řízení turismu v ČR. V této kapitole je představeno geografické členění turismu, role jednotlivých institucí jako je stát, kraje a obce. Dále se kapitola zaměřuje na financování turismu a destinační managment. Poslední podkapitola je věnována nastínění problémů, které se vážou s organizací a řízení turismu v ČR. Třetí kapitola se následně zabývá právní úpravou turismu v ČR. V této kapitole je rozebrána právní úprava turismu ČR včetně jednotlivých zákonů, které oblastí turismu zabývají a rovněž je pro komplexnost představena i legislativní úprava Evropské

unie pro oblast turismu. Poslední část třetí kapitoly se věnuje návrhu zákona o podpoře a řízení turismu, který byl vytvořen v roce 2010, avšak přijat do dnešní doby nebyl. Čtvrtá kapitole je již prakticky zaměřena a věnuje se obsahové analýze právní úpravy turismu v zahraničí. V rámci této kapitoly byla zkoumána legislativa Slovenské republiky, Rakouska, resp. Horního Rakouska, Slovinska, Švýcarska – kantonu Freiburg a Chorvatska. Všechny tyto státy mají obsáhle řešenou právní úpravu turismu a mohou následně sloužit jako porovnávací prvek s českou právní úpravou turismu. V páté kapitole jsou popsány výsledky obsahové analýzy a je zodpovězeno devět výzkumných otázek. Poslední kapitola této diplomové práce se věnuje komparaci české právní úpravy turismu a posuzovaných států. V rámci kapitoly jsou stanovena doporučení týkající se právní úpravy turismu v ČR a je zde nastíněno, jaký dopad má současná právní úprava na ekonomickou stránku této problematiky.

Tato diplomová práce byla vypracování na základě poznatků získaných z rešerše odborné literatury, právních předpisů a ostatních dokumentů, které se tohoto tématu týkají. V rámci praktické části byla použita metoda obsahové analýzy, kdy jednotlivé dokumenty byly zkoumány z obsahového pohledu.

1 Základní terminologie turismu

Tato kapitola se věnuje základním pojmům a vymezením turismu. V následujících podkapitolách bude nastíněna historie právní úpravy turismu. Dále zde bude vymezen pojem turismus včetně jeho základních definic a následně se podkapitoly budou zaměřovat na členění turismu, a to jak z pohledu jeho druhů, tak jeho forem.

1.1 Historie právní úpravy turismu

Turismus sahá hluboko do historie, lze říci, že člověk cestoval odnepaměti. V dřívějších dobách byly cestovními motivy zejména obstarávání potravy, válečné výpravy, náboženské výpravy či cesty za vzděláním. Cestování v této době nemělo sloužit k účelu rekreace či odpočinku. (Statistika & My, 2011)

Počátky moderního turismu sahají do první poloviny 19. století, a to díky rozmachu průmyslu a životní úrovně obyvatelstva. V této době také docházelo k výstavbě a rozmachu technických zařízení turismu. V roce 1845 vznikla první cestovní kancelář, jejímž zakladatelem byl Thomas Cook. Tato cestovní kancelář se zaměřovala na poskytování dopravy, ubytování, stravy apod. Jednalo se tedy již o stejný koncept jako je tomu v dnešní době. Tato cestovní společnost se těšila velké oblibě a fungovala do roku 2019. (Statistika & My, 2011) S tímto vývojem se objevily i první náznaky právní úpravy turismu, kdy v řadě zemí se právě v 19. století objevují živnosti jako provozování cestovní kanceláře nebo turistického průvodce. (Petráš, 2018)

Turismus v první polovině dvacátého století je značně ovlivněn dvěma světovými válkami a hospodářskou krizí 30.let. Přesto turismus v meziobdobích našel uplatnění a stal se významnou složkou života. Po 1. světové válce dochází k zavedení vízové, pasové a celní politiky. Po 2. světové válce dochází k rozmachu automobilové dopravy, což podporovalo cestování populace. Následně dochází k formování samostatné organizační struktury turismu a vzniku mezinárodních organizací. (Statistika & My, 2011)

V České republice, resp. Československu docházelo k rozvoji novodobého turismu především na počátku 20. století, kdy docházelo i k výstavbě hotelů a roku 1920 byla založena jedna z našich nejznámějších cestovních kanceláří – Čedok. V meziválečném období probíhala v ČR snaha o nový legislativní rámec cestovního ruchu. Již v roce 1928 se jednalo o zákoně, který by upravil turismus. V této době nejvíce sporů v rámci zákona

vyvolalo financování turismu, jelikož tato oblast zasahuje potencionálně do kompetencí vícero ministerstev. Tento zákon se ovšem vlivem historických událostí nestihl přijmout. (Petráš, 2018)

Po 2. světové válce dochází k poměrně násilné proměně cílů turismu. Vlivem komunistické éry byl přeshraniční turismus silně omezen. V roce 1963 byl založen Vládní výbor pro cestovní ruch, který byl ústředním orgánem turismu a měl pravomoc k vydávání závazných vyhlášek v oblasti turismu. V této době byl turismus velmi přehlížené odvětví a nedocházelo tedy ani o větší snahy jej upravit jinak. (Petráš, 2018)

Velký přelom nastal po roce 1989, kdy došlo k privatizaci materiálních základen turismu a následně i vzniku nových cestovních kanceláří a velkému zvýšení konkurence v tomto odvětví. (Vystoupil et al., 2015) V těchto letech došlo k znovuobnovení obchodního práva a přijetí živnostenského zákona v roce 1991. V roce 1996 bylo vytvořeno Ministerstvo pro místní rozvoj, které má od té doby turismus v kompetenci. Nejzásadnější změnou bylo přijetí zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, který je platný dodnes. V následujících letech a zejména od roku 2004 probíhá snaha o jednotnou koncepci legislativy turismu. (Petráš, 2018)

1.2 Vymezení pojmu turismus

Turismus lze považovat mezinárodní fenomén, kdy lidé využívají svého volného času k návštěvě různých míst, destinací, lokalit. (Page, 2019) Definic a pojetí, jak je chápan turismus, je několikero a v zásadě neexistuje jednotná definice turismu. Níže jsou uvedeny jedny z významných definic turismu, na kterých se shoduje značná část veřejnosti, a to v případných modifikacích.

Dle světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) je definice následující: „*turismem se rozumí činnosti osob, spočívající v cestování a pobytu v místech mimo místo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely*“. (Šauer et al., 2015, s. 13)

Turismus také lze definovat jako: „*komplexní společenský jev, jako souhrn aktivit účastníků cestovního tuchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovního*

ruch, souhrn politických a veřejnoprávních aktivit (polita CR, propagace CR, regulace CR, mezinárodní spolupráce apod.) a reakce místní komunity a ekosystému na uvedené aktivity". (Goeldner & Ritchie, 2014, s. 4-5)

Dle výše uvedených definic lze turismus chápat jako činnost směřující k pobytu a cestě mimo své bydliště a tím uspokojení některých svých potřeb. V širším smyslu lze chápat turismus i z pohledu poskytování služeb spojených s turismem, jako i aktivit směřujících k rozvoji a ochrany objektů turismu či aktivit jednotlivých institucí v rámci turismu.

Turismus lze zkoumat z několika rovin, a to především z pohledu ekonomického, ekologického, geografického, sociologického či psychologického. Všechny tyto odvětví nahlížejí na turismus jiným způsobem, který je určen daným oborem, lze ale říci, že turismus zasahuje do mnoha oblastí a je nutné ho zkoumat a nahlížet na něj v širších souvislostech jeho společenského pojetí. (Indrová, 2009)

1.2.1 Subjekt a objekt turismu

Z ekonomického hlediska lze považovat turismus za proces, který ovlivňuje faktory jako hospodářství, kulturu, politiku, legislativu, techniku apod. Za hlavní je dle této teorie považován subjekt a objekt turismu.

Subjekt je dle Gúčika (2001) ten, kdo uspokojuje své potřeby během cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště spotřebou statků turismu. Jedná se tedy o toho, kdo vytváří poptávku po turismu. Je nutné rozlišovat subjekty turismu, které lze evidovat do statistik turismu a ty které nikoli. Toto členění je zobrazeno a obrázku níže.

Obrázek 1: Subjekty turismu

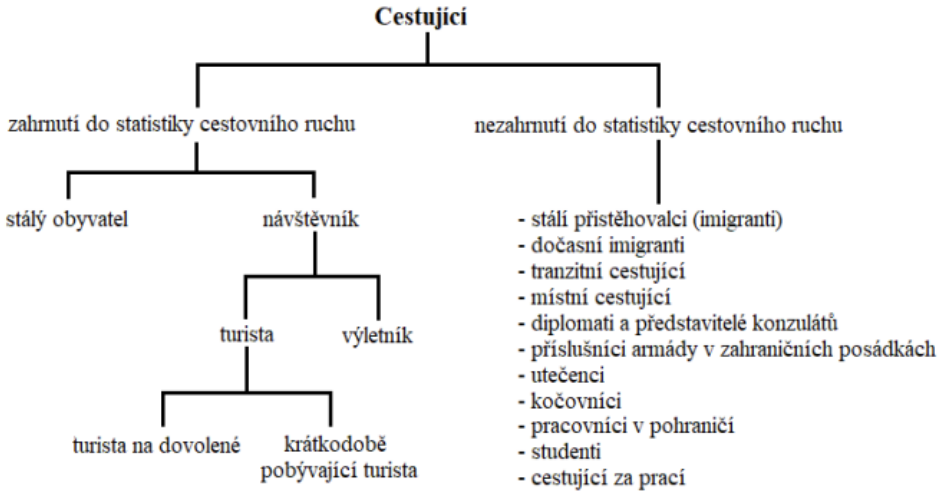

Zdroj: Hesková, 2011

Objekt turismu představují destinace, které daný subjekt turismu může navštívit. Jedná se o např. přírodu, kulturní památky, města. Objekt tedy představuje nabídku turismu. V tomto pojetí hrají velmi důležitou roli služby, vybavenost a atraktivita jednotlivých destinací. Destinace je středisko turismu a může jí být určité město, region či stát. Destinace mají jisté funkce, podle kterých lze rozdělit jejich typy. Jedná se např. o městská střediska turismu, lázeňská místa, rekreační střediska, rekreační obce a chatové oblasti. (Linderová, 2015)

1.3 Členění turismu

Turismus lze klasifikovat dle jeho formy a druhu. Tato klasifikace charakterizuje jednotlivé typy turismu. Vzhledem ke globalizaci dochází k tvoření nových kategorií a dochází tím k jisté nejednotnosti v klasifikaci. (Linderová, 2015)

Formy turismu ukazují motiv či účel cestování lidí do určitého místa. Na formy nelze nahlížet odděleně, téměř vždy se jedná o kombinaci několika forem, kdy jedna z forem může být tou dominantní. (Linderová, 2015)

Turismus lze dělit z hlediska jeho forem následujícím způsobem:

- **Rekreační** – účel cesty je rekreace, tedy forma psychické a fyzické regenerace. Do této kategorie lze řadit příměstské dovolené, chataření, lázeňský turismus, ale i např. tematický turismus. (Hesková, 2011)
- **Kulturní** – tato forma je spojena s poznáváním jiných kultur, tradic, zvyků, způsobů života apod. Má význam při vzdělávání a odpočinku. (Kesner et al., 2008)
- **Sportovní** – tuto formu turismu lze členit na aktivní a pasivní. Aktivní spočívá v přímé fyzické aktivitě jedince. Řadíme sem mimo jiné turistiku, vodní sporty, cykloturistiku, horolezectví apod. Na druhé straně pasivní spočívá ve sportovním diváctví.
- **Společenský** – v tomto případě se jedná o cestování za účelem společenských styků. Může se jednat o návštěvu rodiny, přátel či klubový turismus.
- **Ekonomicky orientovaný** – jedná se převážně o pracovní cesty, kdy hlavními jsou obchodní cesty a kongresové cesty. Účel představuje obchodní a profesní služební cesty.
- **Zdravotní** – jedná se o velmi rozšířenou formu turismu, kdy hlavním účelem je návštěva lázní, rekreačních center s cílem zlepšit své zdraví.

Jak již bylo uvedeno výše, rozdělení může být mnohem detailnější, kdy jako další formy turismu lze uvést náboženský a poutní turismus, gastronomický turismus či např. nákupní turismus. (Hesková, 2011)

Druhy turismu rozlišují příčiny související s cestováním na určité místo. Na základě jednotlivých druhů lze určit podstatu z pohledu potřeb a cílů návštěvníků. Při rozlišování jednotlivých druhů se hledí na určitý odlišující prvek, jedná se např. o délku pobytu, motiv cesty, organizaci apod. (Gúčik et al., 2004)

Druhy lze rozdělit takto:

- Geografické hledisko – domácí, zahraniční, vnitrostátní, národní a světový turismus.
- Délka pobytu – krátkodobý, který trvá do 3 dnů a dlouhodobý, který je delší než 3 dny nikoli ale delší než 6 měsíců.
- Počet návštěvníků – individuální nebo kolektivní, který se převážně organizuje přes cestovní kancelář nebo agenturu.

- Roční období – sezonní, který je převážně v létě a zimě, mimosezónní, celoroční a sváteční.
- Místo pobytu – městský, příměstský, venkovský, horský, přímořský.
- Věk účastníků – mládežnický, rodinný a seniorský.
- Vliv na životní prostředí – masový, ekologický.
- Použitý dopravní prostředek – železniční, lodní, letecký či automobilový. (Linderová, 2015)

V tomto dělení turismus rovněž můžeme nalézt bližší specifikace, výše uvedené jsou ty základní, které zmiňuje většina odborné literatury.

2 Organizace a řízení turismu v ČR

Tato kapitola se zaměřuje na organizaci a řízení turismu v České republice. Kapitola se nejdříve věnuje geografickému členění, a to zejména z pohledu systému NUTS. Dále je v této kapitole nastíněna role státu, krajů, obcí a ostatních institucí v rámci organizace a řízení turismu. V tomto odvětví je mnoho subjektů, které se podílejí na činnostech souvisejících s turismem. Významným aspektem tohoto odvětví je i jeho financování, které je prováděno mnoha orgány jak veřejnoprávními, tak soukromoprávními. V této kapitole je představen i destinační management, který hraje klíčovou roli pro rozvoj daného území. Závěrem této kapitoly jsou shrnuty problémy organizace a řízení, se kterými se turismus v této chvíli setkává.

2.1 Geografické členění turismu v ČR

V rámci Evropské unie byl vytvořen systém NUTS (Nomenklatura územních statistických jednotek), který sjednotil tuto problematiku členění v rámci EU. K této klasifikaci došlo především za účelem vymezení regionální politiky EU, sociálně-ekonomické analýzy regionů a shromažďování a zpracovávání regionálních statistik v rámci EU.

Česká republika je dělena na 4 úrovně, a to:

- NUTS 0 – stát, tedy Česká republika jako administrativní jednotka
- NUTS 1 – území celé České republiky jako neadministrativní jednotka
- NUTS 2 – sdružené kraje, rovněž neadministrativní jednotka. Do NUTS 2 spadají např. Praha, střední Čechy, jihozápad, severozápad, severovýchod, jihovýchod, Střední Morava, Moravskoslezsko.
- NUTS 3 – kraje, jakožto administrativní jednotka. Zde je všech 13 krajů a hlavní město Praha. (Český statistický úřad [ČSÚ], n.d.)

ČR se dále skládá z 15 turistických regionů. Toto rozdělení bylo vytvořeno primárně za účelem ucelené prezentace daného turistického regionu a odlišení od ostatních.

Obrázek 2: Turistické regiony ČR

Zdroj: CzechTourism, 2023

Regiony se dále člení na turistické oblasti. Je důležité zmínit, že tyto regiony a oblasti většinou nekorespondují s územními samosprávnými celky. (Ryglová et al., 2011) V současné době slouží turistické regiony a oblasti pouze k účelu marketingového názvu a je v rámci členění z pohledu destinací využíván systém blíže specifikován v kap. 2.5.

Obrázek 3: Turistické oblasti ČR

Zdroj: ČSÚ, 2009

2.2 Role státu a institucí v turismu

Stát v rámci turismu vytváří politiku turismu na úrovni NUTS 0 a NUTS 1. Definici politiky turismu uvádí Pásková a Zelenka (2012) jako systematickou činnost sledující vytyčené cíle, spočívající v komplexním plánování, regulaci a tvorbě reality turismu prostřednictvím různých nástrojů a nositelů. Nositeli politiky turismu jsou veřejnoprávní instituce, soukromoprávní instituce a dobrovolné zájmové skupiny.

Turismus spadá do pravomocí Ministerstva pro místní rozvoj ČR (dále také jako „MMR“). MMR je hlavním a centrálním orgánem pro všechny subjekty, které působí v turismu. MMR také vydává závazné stanovisko k žádosti o koncesi provozování cestovní kanceláře. Do kompetencí MMR dále např. patří vypracování strategií rozvoje turismu v ČR, která bude blíže rozebrána níže v této práci, zabezpečuje mezinárodní spolupráci a zpracovává spolu se statistickým úřadem satelitní účet turismu. (Ministerstvo pro místní rozvoj [MMR], 2023a)

Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR pro roky 2021-2030 si klade za hlavní cíl posunout ČR na 30. místo v indexu Travel and Tourism Competitiveness. V rámci této strategie jsou vytyčeny i další cíle. Jedná se o podporu digitalizace turismu, zajištění bezpečného a udržitelného turismu, zvyšování kvality turismu, zlepšení dostupnosti a sdílení dat, zvýšení kvality zaměstnanců, zlepšení vnímání turismu z pohledu veřejnosti, podpoření restartu odvětví, upevnění postavení včetně vnímání turismu v národním hospodářství apod. (MMR, 2021a)

V rámci této strategie je vytvořena i SWOT analýza. V této části jsou představeny hlavní silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Silné stránky jsou např. spatřovány v Praze, jakožto evropském fenoménu pro turismus, dále velké množství památek UNESCO, atraktivní nabídka jak kulturních a historických památek, tak přírodních či značné příjmy plynoucí do státního rozpočtu. Slabými stránkami jsou např. nerovnoměrné regionální rozložení výkonu turismu a zahraniční poptávky, šedá ekonomika a vysoká administrativní zátěž na podnikatele v turismu, absence finančních nástrojů pro modernizaci a rozvoj, pokles zaměstnanosti díky pandemii COVID-19. Jako příležitosti je možné zmínit restart turismu, a to udržitelným způsobem, digitalizace, rozvoj mezinárodní spolupráce, využití potenciálu venkova a přírodní krajiny v ČR apod. Za hrozby je považováno snížení investic ve službách, nedostatečná ochrana trhu turismu

před nelegálními aktivitami, nepředvídatelný vývoj světové ekonomiky, odliv kvalifikovaných pracovníků apod. (MMR, 2021a)

Důležitou roli v turismu hraje Česká centrála cestovního ruchu – **CzechTourism**, která byla založena 1.4.1993 na základě rozhodnutí ministra hospodářství. Jedná se o státní příspěvkovou organizaci, která má za cíl propagaci ČR jako destinace turismu v zahraničí i v ČR. Mezi hlavní úkoly CzechTourism patří koordinační činnost v oblasti turismu, destinační marketing, mediální reprezentace ČR, informační podpora turismu a výzkumné a vzdělávací činnosti. (CzechTourism, 2023a)

Další organizací, která zajišťuje propagaci ČR v zahraničí jsou **Česká centra**. Jedná se o příspěvkovou organizaci Ministerstva zahraničních věci ČR, která má samostatnou právní subjektivitu. Českých center je celkem 26 na 4 kontinentech a hlavní ústředí Českých center sídlí v Praze. Česká centra se zaměřují na šíření, propagaci a podporu dobrého jména ČR ve světě. Česká centra dále zabezpečují účast na výstavách, prezentují kulturu ČR, obchod a turismus. (Česká centra, 2023)

Mezi další důležité instituce patří **turistická informační centra**, jež jsou skupinou, kterou zaštituje Asociace turistických informačních center ČR. Jedná se o dobrovolné, nezávislé profesní sdružení, které se zaměřuje na zájmy turistických center. Asociace prezentuje činnost center jak v ČR, tak v zahraničí, stará se o chod a financování center, zajišťuje vzdělávací a propagační akce. Asociace se rovněž angažuje ve spolupráci s dalšími odbornými asociacemi a podílí se na legislativních úpravách, návrhách změn a tvorbě právních předpisů. (Asociace turistických informačních center ČR, 2023)

2.3 Role krajů a obcí v turismu

Kraje spadají do systému NUTS 3, kdy turismus spadá do kompetence krajů dle tohoto systému ve spojení s ustanovením § 3 a § 8-10 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a ustanovením § 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích. Organizace turismu v jednotlivých krajů navazuje na celostátní strategii cestovního ruchu v ČR pro roky 2021-2030.

Všechny údaje o turismu v jednotlivých krajích jsou zaznamenávány Českým statistickým úřadem. Například v Praze bylo v roce 2022 hromadných ubytovacích zařízení celkem 873, lůžek bylo 98 446, hostů celkem 5 984 803 a přenocování

13 398 104. Je nutné zmínit, že v roce 2022 byly hodnoty v počtu hostů a přenocování oproti minulým dvěma rokům přibližně dvojnásobné, a to díky ústupu pandemie Covid-19, stejně jako opatřením. V roce 2018 a 2019 byly ovšem tyto dvě hodnoty značně vyšší oproti roku 2022. (ČSÚ, 2023a)

Plzeňský kraj má pro roky 2021-2027 vypracovanou koncepci cestovního ruchu Plzeňského kraje, která se zaměřuje, jak na význam turismu pro kraj, benchmarking s jinými kraji ČR, analýzu nabídky a poptávky a definování klíčových rozvojových priorit pro kraj. Obdobné dokumenty vypracovávají i ostatní kraje. Z analýzy pro rok 2019 vyplývá, že přínosy turismu na území Plzeňského kraje byly ve výši 5,7 mld. Kč a podíl na HDP kraje byl v roce 2019 2,7 %. Jak je patrné, turismus je velmi důležitý pro Plzeňský kraj a celkově pro ČR. (Plzeňský kraj, 2023)

Do roku 2007 byly v systému NUTS zahrnuty i okresy a obce, kdy systém byl rozšířený o NUTS 4 a NUTS 5. Následně došlo roku 2008 ke změně kvalifikace a přešlo se na systém Local Administrative Units – místní samosprávné jednotky značené zkratkou LAU. Okresy představují LAU 1 a obce LAU 2. V ČR je poměrně velké množství malých obcí s čímž se váže problém, že není kapacita na větší podporu či propagaci turismu, ačkoli se například jedná o velmi turisticky zajímavá místa. (Ryglová et al., 2011) Výše uvedený problém lze vyřešit spoluprací mezi obcemi, kdy dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích lze uzavírat smlouvy k určitému účelu. Na základě těchto smluv vzniká dobrovolný svaz obcí, který se následně může zaměřovat na jím vytyčené úkoly, kterými mohou být například propagace a lepší financování turismu.

2.4 Financování turismu

Turismus patří mezi multiodvětví, kdy podniky a organizace produkující turismus jsou poměrně různorodé a nabízejí různé služby a produkty. V turismu vystupuje jak soukromý, tak veřejný sektor, což se do jisté míry odráží na financování daného sektoru. Typickými nástroji financování jsou zejména:

- dotace nebo granty,
- finanční příspěvky od státu, krajů a obcí,
- výnosy z vlastní podnikatelské činnosti,
- členské příspěvky,

- místní poplatky,
- dary,
- strukturální fondy Evropské unie,
- úvěry. (Linderová, 2015)

Turismus lze řadit mezi odvětví, která dlouhodobě expandují. Jedná se o velké odvětví, které vykazuje dlouhodobý růst. Značnou měrou se podílí na tvorbě HDP ČR. Z dat, které jsou dostupné na českém statistickém úřadě, je patrné, že mezi lety 2012-2018 tvořil turismus okolo 2,7-2,9 % HDP. Roky 2020-2021 byly v tomto směru výrazně nižší, a to převážně díky pandemii COVID-19.. Nicméně jak je z níže uvedeného obrázku patrné, turismus je pro Českou republiku přínosným sektorem. (ČSÚ, 2023b)

Obrázek 4: ukazatele národního hospodářství a turismu v letech 2012-2021

TSA T11.1 Hlavní ukazatele národního hospodářství a cestovního ruchu v ČR v letech 2003-2021
Main indicators of the national economy and tourism in the Czech Republic in 2003-2021

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020[1)]	2021[2)]
Produkce celkem (zc)	9 632 577	9 624 321	10 216 317	10 640 999	10 827 342	11 576 649	12 275 373	12 816 502	12 285 039	13 538 020
Mezispotřeba celkem (kc)	5 984 345	5 955 213	6 356 484	6 541 311	6 530 220	7 042 628	7 395 229	7 579 543	7 083 091	7 980 717
Hrubá přidaná hodnota celkem (zc)	3 648 232	3 669 108	3 859 833	4 099 688	4 297 122	4 534 021	4 880 144	5 236 959	5 201 948	5 557 303
Daně mínus dotace	403 548	421 534	405 522	459 503	482 154	518 123	534 646	558 609	512 952	557 869
Hrubý domácí produkt	4 051 780	4 090 642	4 265 355	4 559 191	4 779 276	5 052 144	5 414 790	5 795 568	5 714 900	6 115 172
Produkce CR (zc)	254 748	267 496	272 915	285 451	303 918	327 818	339 764	354 251	181 182	206 586
Mezispotřeba CR (kc)	158 265	165 518	169 805	175 474	183 300	199 427	204 689	209 500	104 463	121 783
Podíl cestovního ruchu na hrubé přidané hodnotě (v %)	**2,64**	**2,78**	**2,67**	**2,68**	**2,81**	**2,83**	**2,77**	**2,76**	**1,47**	**1,53**
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu (zc)	96 483	101 978	103 110	109 976	120 618	128 391	135 075	144 751	76 719	84 803
HPH CR - Charakteristická odvětví	70 452	74 250	76 019	81 265	88 901	94 801	100 413	107 641	57 901	64 212
HPH CR - Související odvětví	22 961	24 456	23 776	25 186	27 897	29 560	30 443	32 615	15 792	17 307
HPH CR - Nespecifická odvětví	3 070	3 273	3 316	3 526	3 821	4 029	4 219	4 495	3 026	3 284
HPH CR - Charakteristická odvětví (v %)	73,0	72,8	73,7	73,9	73,7	73,8	74,3	74,4	75,5	75,7
HPH CR - Související odvětví (v %)	23,8	24,0	23,1	22,9	23,1	23,0	22,5	22,5	20,6	20,4
HPH CR - Nespecifická odvětví (%)	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	3,9	3,9
Daně CR	14 916	15 953	14 768	16 421	18 308	20 230	20 840	21 803	9 079	10 155
HDP CR	111 399	117 932	117 878	126 397	138 926	148 620	155 915	166 554	85 799	94 958
Podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu (v %)	**2,75**	**2,88**	**2,76**	**2,77**	**2,91**	**2,94**	**2,88**	**2,87**	**1,50**	**1,55**

Zdroj: ČSÚ, 2023b

Financování turismu z veřejného sektoru se odvíjí od priorit hospodářské politiky státu. Stát k podpoře využívá veřejné zdroje, které jsou vytvářeny buď to jednorázově v podobě rozhodnutí vlády anebo systematicky v podobě zákonné úpravy. Veřejné rozpočty lze rozdělit na státní rozpočet, rozpočty krajů a rozpočty obcí. Do turismu plynou finance ze všech výše uvedených rozpočtů, přičemž tyto dílčí rozpočty nejsou striktně od sebe odděleny, ale probíhají zde permanentní finanční toky. Z veřejných rozpočtů na národní úrovni je financován marketing a propagace státu jako destinace turismu. Snahou je podpořit aktivní zahraniční a domácí turismus a vytvořit příznivou image státu, přitáhnout

pozornost a ovlivnit rozhodování potencionálních návštěvníků. Marketingu se věnuje CzechTourism, která je představena výše. (Linderová, 2015)

Na regionální úrovni, tedy na krajské úrovni je snaha o koordinaci rozvoje turismu, aby byl daný region konkurenceschopný, a to jak na domácím, tak na zahraničním trhu turismu. Kraj je územní společenství občanů a náleží mu právo na samosprávu. Disponuje vlastním majetkem a příjmy, s nimiž hospodaří. Úkolem krajů je vytvářet dostatečné veřejné zdroje z příjmů na financování svých potřeb, které poté financují na základě schváleného rozpočtu daného kraje. Na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, plynou do turismu zejména dotace a výdaje na podporu organizací provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro kraj. (Hanesová, 2007)

I v rámci nejmenších samosprávných celků, tedy obcí, je nutné vyčlenit finanční prostředky pro podporu a rozvoj turismu. Při koordinaci takto vyčleněných finančních toků se obce řídí územním plánem, strategií rozvoje cestovního ruchu ČR pro roky 2021-2030 a svojí marketingovou koncepcí. Obec by dle Hanesové, 2007 měla plnit zejména roli koordinátora v rozvoji turismu na místní úrovni. Proto je nutné zajistit i odpovídající finanční prostředky, které mohou představovat vlastní zdroje, dotace ze státního rozpočtu, z krajského rozpočtu či prostředky z Evropské unie.

Pro financování turismu je taktéž možné využít místních poplatků, resp. poplatek z pobytu. Tyto poplatky vybírají obce, nicméně povinnost zřídit tyto poplatky je pouze fakultativní. (Zákon č. 565/1990 Sb.)

Česká republika pro financování turismu využívá mimo jiné i integrovaný regionální operační program (IROP), který poskytuje dotace na zkvalitnění života v regionech. Pomocí programu IROP rozděluje ČR peníze, které získala z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Pro období od roku 2021 do roku 2027 je z evropských fondů vyčleněna částka necelých 4,8 miliard EUR, která je v tomto období rozdělena systémem IROP k jednotlivým projektům. O dotaci lze žádat celkem v 10 oblastech, přičemž jednou z oblastí je právě turismus a kulturní dědictví. Celková částka, která je uvolněna pro kulturní dědictví a turismus je 8,8 mld. Kč. Částka je určena pro revitalizaci a vybavení národních kulturních památek, památek zapsaných v seznamu UNESCO, muzeí či knihoven. Dále jsou finance poskytnuty na udržitelný turismus, zejména pak naučné

stezky, turistická informační centra, budování turistických tras, vodáckou infrastrukturu a mnoho dalšího. (MMR, 2021b)

Podpora turismu v soukromém sektoru je rovněž velmi důležitým institutem financování turismu. Financování v soukromém sektoru můžeme dělit na interní a externí, kdy interní, resp. vnitřní financování podniku turismu je z vlastních zdrojů a volného kapitálu. Financování z vlastních zdrojů do značné míry ovlivňuje sezónnost, kvalifikace zaměstnanců, vysoký podíl pracovníku apod. Právě proto využívají podniky turismu i externích zdrojů, a to v podobě např. úvěrů. V tomto směru je významnou institucí Národní rozvojová banka a.s., která napomáhá rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších odvětví. (Linderová, 2015)

Dále jsou velmi rozšířené soukromé neziskové organizace, které můžeme dle Linderové, 2015 dělit podle předmětu činnosti na:

- sdružení cestovního ruchu,
- turistické informační centra viz kap. 2.2,
- odvětvové svazy a profesní sdružení.

Podpora turismu v soukromém sektoru je rovněž dána ze strany Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech pro roky 2016-2023. Tento program byl vytvořen zejména pro podporu rozvoje turismu, a to pro všechny a nikoli pouze pro určitý segment. Tento program je spolufinancován ze státního rozpočtu a zahrnuje dva programy. Prvním programem je rozvoj infrastruktury turismu a druhým jsou marketingové aktivity turismu. Cílem tohoto programu je usnadnění pohybu návštěvníků v destinacích, rozvoj infrastruktury, konkurenceschopnosti či rozvoj kvality poskytovaných služeb. (MMR, 2023b)

2.5 Destinační managment

Destinační management lze definovat jako řízení, spravování a systém organizace turismu v dané destinaci. Pásková a Zelenka, 2012 definují destinační managment jako soubor technik, nástrojů a opatření, které jsou využívány při koordinaci plánování, rozhodovaní, komunikaci, organizaci a regulaci turismu v dané destinaci. V rámci destinačního managmentu by mělo jít především o spolupráci jednotlivých složek s cílem zlepšit a rozvíjet kvality turismu. Spolupracovat mohou jak složky veřejnoprávní, tak

soukromoprávní. Nabídku služeb turismu zajišťují podnikatelé, tedy soukromoprávní subjekty, kdežto prostředí této působnosti vytvářejí samosprávné celky či orgány státu. (Ryglová et al., 2011)

Hlavním cílem destinačního managmentu by mělo být nalezení a sjednocení služeb dané destinace, zvýšení konkurenceschopnosti, a to pomocí služeb, které jsou v daném regionu k dispozici. Destinační management např úkoly:

- plánování a formování strategií turismu v dané destinaci,
- řízení a koordinace jednotlivých subjektů,
- vytváření marketingu dané destinace,
- formování produktu nebo nabídky. (Hesková, 2011)

V rámci destinačního managementu vystupují konkrétní subjekty, tedy organizace destinačního managmentu (DMO), které aplikují principy destinačního managementu. Tyto dva pojmy jsou často zaměňovány, ačkoli se nejedná o totéž. (Holešinská, 2007)

Dle CzechTourism, 2023b je DMO organizace, jejímž „*úkolem je na základě principu destinačního managementu strategicky plánovat a řídit marketingové aktivity s cílem propojovat nabídku destinace s její poptávkou. Výsledkem je udržitelný rozvoj destinace, ve které jsou uspokojeny potřeby jejich návštěvníků, participujících podnikatelů a zvýšena kvalita života rezidentů.*“

Systém DMO je členěn na jednotlivé kategorie:

1. Národní DMO – CzechTourism
2. Krajská DMO – působnost v daném kraji
3. Oblastní DMO – větší kulturně nebo geograficky vymezené území
4. Lokální DMO – místní nebo lokální úroveň (CzechTourism, 2023b)

2.6 Problémy organizace a řízení turismu ČR

Problémem organizace a řízení turismu je členitost organizací, které zde figurují. Organizační struktura, která se podílí na turismu je poměrně rozmanitá, kdy subjekty mají odlišné kompetence a mohou být jak soukromými, tak veřejnými organizacemi. V České republice je mnoho subjektů, které nejsou kompetenčně provázány, a přesto mohou zasahovat do stejných oblastí turismu. V rámci řízení turismu by mělo dojít k lepší definici pravidel, která by zajistila větší provázanost a hierarchii mezi jednotlivými

subjekty turismu, a to nejlépe na základě zákona, který by definoval jednotlivé kompetence organizací.

Jak je patrné z podkapitol výše, v řízení a organizaci turismu jsou zapojeny z větší části veřejné instituce (stát, kraje, obce, MMR atd.). Dle Srba, 2003 je tomu z důvodu malého výskytu silných zájmových skupin v turismu a absence kooperace v soukromém sektoru. Z toho důvodu není stát v takové míře nucen posilovat turismus a jeho organizaci například v podobě navýšení financí či změně legislativy.

Pokud se zaměříme na finanční stránku turismu i zde je podpora nižší, než jakou by toto odvětví vyžadovalo. Například z programu IROP má oblast kulturního dědictví a turismus vyčleněno nejméně peněz po komunitně vedeném místním rozvoji, kdy v tomto programu je hned 10 oblastí a nejvíce je vyčleněno pro oblast čisté a aktivní mobility v podobě 20,4 mld. Kč. (MMR, 2021b)

Zároveň turismus byl jedno z nejvíce zasažených odvětví pandemií COVID-19.. V tomto ohledu by měly přijít změny jak ve finanční podpoře, restrukturalizaci řízení a zvýšení marketingové propagace ČR pro přilákání více zahraničních turistů. K tomuto a dalšímu by měl přispět nově připravovaný zákon, kterému bude věnována kapitola níže v této diplomové práci.

3 Právní úprava turismu v ČR

Tato kapitola se zaměřuje na legislativu turismu v České republice a Evropské unii. Turismus nemá v ČR oporu v samostatném zákoně a úprava je roztříštěna hned v několika normách. Jako hlavní zákon pro turismus bude v kapitole rozebrán zákon o některých podmínkách podnikání v cestovním ruchu. Dále občanský zákoník, který je klíčový zejména v úpravě smluvních vztahů. Mezi další důležitou normu, která se týká zejména podnikatelů v turismu, řadíme živnostenský zákon. Poslední z blíže představených zákonů je zákon o ochraně spotřebitele, který je důležitý zejména v kontextu nekalých obchodních praktik. V této kapitole je věnována část i službám jako je Airbnb, Booking apod., které jsou v posledních letech velmi oblíbené, ale jejich regulace je velmi omezená. Poslední část této kapitoly je věnována návrhu zákona o podpoře a řízení cestovního ruchu z roku 2010.

3.1 Legislativní úprava turismu v České republice

Turismus je v České republice upraven v několika právních normách, které budou v této kapitole blíže představeny. Základním problémem je roztříštěnost úpravy turismu, kdy podmínky podnikání v turismu jsou upraveny v klíčovém zákoně č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „zákon o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu“), ale vzájemné vztahy subjektů turismu jsou upraveny v jiných právních předpisech.

Vnitrostátní prameny, které souvisejí s turismem lze dále dělit podle toho, zda je jedná o veřejnoprávní předpisy nebo soukromoprávní předpisy. Mezi hlavní soukromoprávní předpisy řadíme občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích. Většina ostatních právních předpisů spadá do veřejného práva.

Níže uvedená tabulka zobrazuje vnitrostátní prameny práva, které souvisejí s turismem. Jedná se pouze o výčet norem, jelikož počet norem, které se nějakým způsobem dotýkají turismu je větší.

Tabulka 1: Právní normy související s turismem

Právní předpis	Oblast úpravy
Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon	Podnikání v turismu
Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník	Vztahy mezi podniky turismu a zákazníky
Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích a družstvech	Vztahy mezi podniky turismu navzájem, mezi dodavateli apod.
Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele	Ochrana spotřebitel, zákazníků turismu
Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu	Ústřední zákon turismu upravující podmínky podnikání v turismu
Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů	Nakládání s údaji zákazníků turismu
Zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb	Úprava přeshraničního poskytování služeb
Zákon č. 526/1991 Sb., o cenách	Uplatňování, regulace a kontrola cen
Zákon č. 20/1987 Sb., o památkové péči	Ochrana kulturních památek
Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky	Evidence cizinců, víza, cestovní doklady apod.
Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí	Ochrana životního prostředí
Zákon č. 144/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny	Ochrana životního prostředí
Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu – zrušen k 1.7.2023	Výstavba hotelů, restaurací apod., jejich rekonstrukce, modernizace

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon – platný od 1.7.2023	
Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích	Poplatky vybírané v rámci turismu
Zákon č. 2/1969 Sb., kompetenční zákon	Působnost Ministerstva pro místní rozvoj
Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích	Působnost krajů
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	Působnost obcí
Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	Financování turismu na regionální úrovni
Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech	Financování turismu ze státního rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování, 2013

3.1.1 Právní zakotvení působnosti orgánu veřejné moci v turismu

Jak již bylo uvedeno v kapitolách č. 2.2 a 2.3 v rámci turismu ČR plní důležitou roli Ministerstvo pro místí rozvoj, kraje a obce. S ohledem na klíčovou roli v rámci turismu je nutné uvést bližší právní ukotvení jejich pravomocí v tomto odvětví.

Kompetence a pravomoci ústředního orgánu turismu je pro MMR stanovena ustanovením § 14 zákona č. 2/1969 Sb., kompetenčního zákona. Je nutné podotknout, že v rámci tohoto zákona je zde pouze uvedeno „*Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech cestovního ruchu*“. Vzhledem k důležitosti tohoto orgánu ve věcech turismu se může takto definovaná pravomoc jevit jako velmi obecná. (Zákon č. 2/1969 Sb.)

Kompetenci krajů, resp. zastupitelstva kraje v oblasti turismu vymezuje ustanovení § 35 odst. 2 písm. e) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích. Dle tohoto ustanovení zastupitelstvo kraje schvaluje koncepce rozvoje turismu na území kraje, zajišťuje realizace i kontrolu jejích plnění. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích zakotvuje pouze možnost, aby předmětem činnosti dobrovolného svazu obcí byly úkoly v oblasti turismu. Rovněž v tomto případě

je zákon v oblasti turismu a kompetencí krajů a obcí velmi strohý. (Zákon č. 129/2000 Sb. a zákon č. 128/2000 Sb.)

3.1.2 Zákon o místních poplatcích

Tento zákon upravuje poplatky z pobytu, které hradí osoba, která je na místě mimo své bydliště nejdéle 60 po sobě jdoucích dnů. Základ poplatku je stanoven jako každý započatý den pobytu, s výjimkou dne počátku pobytu. Sazba je stanovena na maximální částku 50 Kč. Plátcem tohoto poplatku je poskytovatel pobytu a je povinen jí od poplatníka vybrat. Je nutné uvést, že tyto poplatky zavádí obec, která není povinná je zřídit. (Zákon č. 565/1990 Sb.)

3.1.3 Zákon o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, je ústředním předpisem turismu. Důvodem přijetí tohoto zákona byly negativní jevy v turismu, jako například úpadky cestovních kanceláří. Tento zákon byl přijat i z důvodu zabezpečení garancí pro spotřebitele. Tvorba a přijetí tohoto zákona měla tří hlavní cíle, a to implementaci směrnice č. 90/314/EHS do vnitrostátního právy, zvýšení ochrany spotřebitele a zkvalitnění služeb cestovních kanceláří. Tento zákon upravuje, jak je patrné již z jeho názvu, pouze některé podmínky podnikání v turismu, a to pro oblast zájezdů a spojených cestovních služeb. V zákoně je upravena činnost cestovních kanceláří a agentur, průvodců a horských průvodců. Tento zákon ale již neupravuje podnikání v oblasti poskytování ubytovacích zařízeních, pohostinství, společensko-zábavních zařízeních apod. (Linderová, 2015)

Tento zákon ve svém jednom z prvních ustanovení definuje typy služeb turismu. Těmi jsou:

- doprava zákazníků,
- ubytování,
- nájem automobilu či motocyklu,
- jiné služby jako prodej vstupenek na kulturní a sportovní události, pořádání výletů, prohlídek s průvodcem, nájem sportovního vybavení apod.

Klíčový pojem obsažený v tomto zákoně je „zájezd“, jelikož se jedná o stěžejní produkt, který je poskytován cestovními kancelářemi a agenturami. Zájezd je dle tohoto zákona

soubor alespoň dvou typů služeb turismu pro účely cesty nebo pobytu a je nabízen jediným podnikatelem nebo jsou služby zakoupeny na jediném místě, za celkovou cenu, prodávány s označením, že se jedná o zájezd. Jednotlivé služby by měly být tedy zkombinovány před uzavřením smlouvy, a aby se jednalo o zájezd, musí být poskytovány alespoň dvě z výše uvedených služeb turismu. (Zákon č. 159/1999 Sb.)

Další významnou úpravu, kterou tento zákon přináší je rozlišení cestovní kanceláře a cestovní agentury a jejich povinnosti při zabezpečování své činnosti.

Cestovní kancelář je podnik, který na základě koncese je oprávněn organizovat, nabízet a prodávat zájezdy. Cestovní kancelář rovněž může nabízet a prodávat služby turismu jednotlivě, a ne pouze ve formě zájezdu, dále kombinovat služby turismu a následně je prodávat jiné cestovní kanceláři, zprostředkovávat prodeje služeb turismu pro jiné osoby (cestovní kancelář, agentura, dopravci apod.) a prodávat věci, které souvisejí s turismem. V tomto případě se zejména jedná o vstupenky, mapy, jízdní řády atd. Cestovní kancelář musí označit materiály, provozovnu názvem „cestovní kancelář“, v případě, že již toto označení nenese obchodní firma, tedy název. (Zákon č. 159/1999 Sb.)

Naproti tomu **cestovní agentura** je podnik, kterému k provozování své činnosti postačí ohlášení volné živnosti. Striktní zákaz, který ze zákona vyplývá pro cestovní agenturu, je zprostředkování zájezdu pro osobu, která je odlišná od cestovní kanceláře. Dále jí plyne rovněž povinnost označit provozovnu, propagační materiál a další dokumenty slovy „cestovní agentura“, a to v případě, že toto označení již neobsahuje obchodní firma. (Zákon č. 159/1999 Sb.)

Zákon uvádí i pojem „zákazník“, který je v tomto smyslu chápán jako osoba, která uzavře nebo to má v úmyslu s cestovní kanceláří smlouvu o zájezdu nebo jiných službách turismu. Zákon pamatuje i na repatriaci, která je podstatná, pokud je součástí zájezdu. Cestovní kancelář je tedy povinna dopravit zákazníka z místa jeho pobytu do destinace a zpět do místa jeho pobytu. (Zákon č. 159/1999 Sb.)

Velmi důležitou oblastí, kterou zákon upravuje, je pojištění nebo bankovní záruka pro případ úpadku. V případě úpadku tak vzniká zákazníkovi právo na plnění, pokud cestovní kancelář není schopna poskytnout repatriaci, nevrátí mu zálohu nebo cenu zájezdu v případě neuskutečnění zájezdu nebo nevrátí svému zákazníkovi rozdíl mezi cenou za zájezd a cenou skutečně poskytnutého zájezdu, pokud se uskutečnil pouze z části. Tuto

pojišťovací povinnost má pouze cestovní kancelář a nikoli cestovní agentura. (Zákon č. 159/1999 Sb.)

Cestovní kancelář má vůči svému zákazníkovi poměrně rozsáhlou informační povinnost, což je vhledem k ochraně slabší strany pochopitelné. Informační povinnost je ohledně přesného termínu zájezdu, místu pobytu, storno poplatků, dopravního prostředku, ubytovacího zařízení, stravování, trasy cesty včetně zastávek, programu, pasové a vízové povinnosti, pojištění apod. (Petráš, 2013)

3.1.4 Občanský zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále také jako „OZ“) je základní úpravou soukromého práva a upravuje vztahy mezi fyzickými osobami navzájem i mezi fyzickými a právnickými osobami. V kontextu turismu upravuje tedy vztahy mezi např. zákazníkem a cestovní kanceláří, hotelem a jeho hostem. Pro turismus jsou stěžejní ustanovení o smlouvě o zájezdu, smlouvě o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby, smlouvě o přepravě osob, smlouvě o provozu dopravního prostředku. Dále je OZ upravovaná škoda na odložené a vnesené věci či smlouva o zprostředkování.

Smlouvu o zájezdu upravuje ustanovení § 2521 a násl. OZ. Účelem smlouvy o zájezdu je zajistit pro zákazníka zájezd podle jeho výběru a zákazník se za tento zájezd zavazuje zaplatit celkovou cenu. Stranami této smlouvy je pořadatel a zákazník. Dle OZ je pořadatel ten, kdo nabízí zájezd podnikatelským způsobem (soustavně, na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku), a to i prostřednictvím třetích osob. Za pořadatele se také považuje ten, kdo zařídí jednotlivé služby turismu a vyvolá u třetích osob představu, že tyto služby poskytuje jako zájezd. Občanský zákoník nepracuje s pojmy cestovní kancelář nebo cestovní agentura, a to zejména z důvodu, aby zdůraznil, že pro vznik povinností pořadatele není rozhodující, zda má oprávnění k podnikání v turismu, ale jeho faktická činnost, tedy pořádání zájezdů. Zákazník jako jedna ze stran není výslovně v OZ definovaná, je definovaná právě v zákoně o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. (Dvořáková & Králová, 2015)

V OZ je v rámci smlouvy o zájezdu rovněž uvedena informační povinnost, kterou má pořadatel vůči svému zákazníkovi, kdy informační povinnost koresponduje se zákonem o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. OZ pamatuje i na ustanovení týkající se změny ceny zájezdu a změny smlouvy o zájezdu. Pořadatel může

cenu zvýšit, ale pouze za určitých předpokladů. Právní úprava tedy předchází libovolnému zvyšování ceny zájezdu a chrání tak zákazníka. K zvýšení ceny může dojít ze tří důvodů:

1) zvýšení ceny za pohonné hmot nebo jiných zdrojů energie,
2) zvýšení daní, nebo obdobné poplatky jako např. letištní, přístavní poplatky,
3) změní-li se směnný kurz koruny použitý pro stanovení ceny

K tomuto zvýšení může dojít jen za předpokladu, že je to výslovně ujednáno ve smlouvě, zákazník má rovněž právo ale na snížení ceny zájezdu z důvodu snížení nákladů, které jsou výše uvedeny a je ujednán způsob výpočtu ceny. Všechna tato kritéria platí pouze v případě, že cena bude zvýšena maximálně do 8 % z ceny zájezdu. V případě, že dojde k vyššímu zvýšení může zákazník odstoupit od smlouvy, bez nutnosti platit odstupné za předčasné ukončení smlouvy. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

Dle OZ je možné od smlouvy o zájezdu rovněž odstoupit, také je zde dána vyšší ochrana zákazníkovi, jelikož ten může od smlouvy odstoupit vždy, naopak pořadatel jen tehdy, byl-li zájezd zrušen nebo zákazník porušil své povinnosti. Zákazník může odstoupit z jakéhokoliv důvodu, což je kompenzováno povinností uhradit přiměřený storno poplatek. (Švestka, 2019-)

OZ se také zaměřuje na náhradu škody, kdy pořadatel odpovídá za splnění povinností na základě smlouvy o zájezdu, i v případě, kdy jednotlivé služby turismu poskytují jiné osoby. V případě, že dojde k porušení povinností, je pořadatel povinen nahradit škodu bez zbytečného odkladu a také nahradit újmu za narušení dovolené, a to zejména pokud byl zájezd zmařen nebo podstatně zkrácen. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

Dočasné užívaní ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby, někdy též nazýváno jako timesharing, je institut užívání ubytovacího zařízení s noclehem na více než jeden časový úsek. Jako podstatné je dočasné užívání, které se vyznačuje právem strávit určitou část roku v zařízení. Tento způsob užívání zařízení může být považováno za jakési předplatné ubytování v rekreačním zařízení, a to i na několik let dopředu. (Linderová, 2015)

Smlouva o ubytování patří mezi další možnosti přechodného ubytování. V tomto případě, že ubytovatel zavazuje poskytnout přechodné ubytování na ujednanou dobu a

objednatel se zavazuje zaplatit cenu. I na základě tohoto může dojít k ubytování turistů v destinaci. (Linderová, 2015)

3.1.5 Živnostenský zákon

Pro turismus a zejména pro podnikatele v turismu je důležitý zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále také jako „živnostenský zákon). Živností se podle zákona rozumí „*soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem*“.

V kontextu turismu se živnostenský zákon vztahuje hned na několik činností turismu. Mezi živnosti volné, na které není nutná odborná způsobilost, například patří:

- ubytovací služby,
- provoz cestovních agentur a průvodcovská činnost,
- provozování kulturních, vzdělávacích a zábavných zařízení, pořádání výstav, produkcí, veletrhů, přehlídek apod.

Dle Petráše, 2013 je zařazení průvodců do živnosti volné nevhodné, a to díky požadavků na jejich odbornost a kompetence.

Mezi živnosti vázané řadíme horskou průvodcovskou činnost. Mezi živnosti řemeslné poté hostinskou činnost a jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1.1. pro provoz cestovní kanceláře je vyžadována koncesovaná živnost. (Zákon č. 455/1991 Sb.)

3.1.6 Zákon o ochraně spotřebitele

Ochrana spotřebitele je v turismu důležitá zejména při ochraně zákazníka při úpadku cestovní kanceláře, při poskytnutí služeb nižší kvality, než bylo ujednáno, při podání nepravdivých a zavádějících informací apod. V turismu jsou největší skupinou zákazníků právě spotřebitelé, jelikož tyto služby nakupují pro sebe a nikoli pro své další podnikání.

Ochrana zákazníka je obsažena v mnoha zákonech, jako například v OZ či zákoně o některých podmínkách podnikání v cestovním ruchu, je rovněž obsažena i v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitel (dále také jako „zákon o ochraně spotřebitele), který navazuje na právní úpravu zmíněných zákonů či upravuje další oblasti ochrany.

Zákon o ochraně spotřebitele se mimo jiné zabývá i problematikou nekalých obchodních praktik. Za nekalou obchodní praktiku lze považovat jednání podnikatele vůči spotřebiteli

činěné takovým způsobem, který má ovlivnit spotřebitele, tak aby učinil rozhodnutí, které by za jiných okolností neučinil. (Zákon č. 634/1992 Sb.) Vzhledem k poměrně obecné definici nekalé praktiky lze uvést některé z příkladů. Za nekalou, klamavou obchodní praktiku lze považovat situaci, kdy hotel nabízí wellness pobyt „all inclusive“, přičemž host má v ceně snídani, oběd i večeři, ale nikoli konzumaci nápojů v baru. V tomto případě se jedná o plnou penzi a nikoli all inclusive. Dalším příkladem může být nabízení 10 % slevy na dítě cestovní agenturou, přičemž cestovní kancelář, pro kterou tento zájezd zprostředkovává, poskytuje tuto slevu automaticky. (Linderová, 2015)

3.1.7 Dozorčí orgány

Orgány, které vykonávají kontrolu či dozor nad službami poskytovanými v rámci turismu, je hned několik. Dozor, zda je postupováno podle zákona o ochraně spotřebitele a nejsou prováděny např. nekalé praktiky uvedené v kapitole výše, provádí Česká obchodní inspekce. K této inspekci může spotřebitel podat podnět, který je následně prošetřen. Krajské hygienické stanice poté provádějí dozor nad dodržováním hygienických předpisů v podnicích s pohostinským provozem. Živnostenské úřady dohlížejí, zda jsou dodržovány povinnosti v oblasti obchodu a služeb, tedy i kontrolu nad činností cestovních kanceláří a cestovních agentur. (Dvořáková & Králová, 2015)

3.1.8 Právní úprava krátkodobých pronájmů přes platformy jako Airbnb, Booking apod.

Airbnb je platforma, která sdružuje hostitele, kteří nabízejí své nemovitosti k pronájmu a zájemce o ubytování. Tato služba se stala v posledních letech velmi populární, ale zároveň se stala přítěží pro určité skupiny. Vzhledem k tématu této diplomové práce je na místě zmínit i tuto službu, která v současné době rovněž není regulována zákonem nebo jen velmi minimálně.

V České republice bylo v roce 2021 pomocí těchto internetových rezervačních portálů realizováno celkem 3 mil. přenocování. Přičemž jen v Praze to činilo 1,2 mil. přenocování. Přibližně 53 % tvořili domácí klienti a 47 % zahraniční klienti. (ČSÚ, 2022)

Česká republika zatím nepřikročila k regulaci této služby krátkodobého ubytování, naproti tomu jiné státy Evropské unie regulaci tohoto systému mají. (Blahobyty, 2018)

Veškerá pravidla, která jsou nastolena pro poskytování nemovitosti v rámci této platformy, jsou na základě rozhodnutí některého z orgánu.

Na základě judikatury je poskytnutí ubytováni přes Airbnb nutné kvalifikovat jako ubytovací služby dle ustanovení § 2326 OZ. Rovněž stavební úřad v Praze rozhodl, že byt, který je pronajímán skrz tuto službu, musí splňovat stejné stavební předpisy jako penzion, tedy splňovat požární, hygienické podmínky apod. K tomuto vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj metodiku, kde sjednocuje postupy a rozhodnutí stavebních úřadů ohledně krátkodobých ubytování. Zároveň musí pro ubytovací služby získat souhlas společenství vlastníků jednotek. Rovněž bylo na základě judikatury potvrzeno, že příjmy z krátkodobých pronájmů musejí být daněny jako příjmy z podnikání a nikoli příjmy z pronájmu. (Mikešková, 2021)

Veškeré tyto regulace na základě rozhodnutí soudů jsou jistě velmi přínosné, je ale nezbytné tento typ poskytování krátkodobého ubytování regulovat na základě zákona. Návrhy změny právní úpravy a regulace Airbnb byly předloženy poslanecké sněmovně celkem dva. Prvním z návrhů je zákon, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání a druhým zákon o podmínkách poskytování sdíleného ubytování distančním způsobem prostřednictvím digitálních platforem. Ovšem ani jeden zákon nebyl prozatím přijat, ačkoli v této době probíhá finalizace. (Ježek, 2020)

3.2 Legislativní úprava Evropské unie pro oblast turismu

Česká republika vstoupila do Evropské unie 1.5.2004 s tím souvisí i implementace legislativy EU. V této části diplomové práce budou představeny stručně základní dokumenty EU, které souvisejí s poskytováním služeb turismu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách nahradila směrnici Rady 90/314 EHS. Směrnice se vztahuje na služby, které jsou nabízeny k prodeji cestujícím, a na spojené cestovní služby, které obchodníci cestujícím zprostředkovávají. Službami, na které se směrnice vztahuje se rozumí přeprava osob, ubytování, pronájem automobilů. Tato směrnice byla začleněna do zákona o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu v roce 2018. Mnohá ustanovení jsou tedy totožná jako je tomu v kap. 3.1.1. (Houška & Petrů, 2010)

Dalším významným dokumentem je Směrnice o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně (č. 2008/122/ES). Směrnice nahradila starší úpravu a zařadila možnost dočasného užívání ubytovacího zařízení i v podobě výletních lodí, karavanů, přívěsů apod. Rovněž tato směrnice poměrně významně posílila postavení spotřebitele, jelikož bylo zakotveno právo odstoupit od smlouvy ve stanoveném časovém limitu. (Novacká, 2011)

Významný dokument, který představuje politický rámec pro evropský turismus, je sdělení Komise KOM (2010) 325. V tomto sdělení byly shrnuty hlavní čtyři cíle, hlavní body:

1. stimulovat konkurenceschopnost odvětví turismu v Evropě,
2. podporovat rozvoj udržitelného, odpovědného a kvalitního turismu,
3. zlepšit obraz a viditelnost Evropy jakožto místa udržitelných a kvalitních turistických destinací,
4. maximalizovat potenciál politik a finančních nástrojů EU v zájmu rozvoje turismu. (Houška & Petrů, 2010)

3.3 Návrh zákona o podpoře a řízení turismu

Právní úprava turismu, která by byla komplexní a byla upravena v rámci jednoho právního předpisu, je diskutována již mnoho let. Na problematiku, že odvětví jako je turismus nemá oporu v samostatném zákoně, je upozorňováno širokou odbornou veřejností. (Chaloupka, 2016). Vznik nového zákona o cestovním ruchu je součástí programového prohlášení vlády, které uvádí: „*Do konce roku 2023 představíme zákon o řízení a rozvoji cestovního ruchu, který bude definovat systém řízení, financování a úkoly destinačního managementu. V segmentu cestovního ruchu tak více propojíme veřejné a soukromé zájmy a zlepšíme koordinaci strategických, rozvojových, marketingových a obchodních aktivit.“* (Vláda ČR, 2022) Pro účely této diplomové práce bude nastíněn právě původní návrh zákona o podpoře a řízení cestovního ruchu z roku 2010.

Tento zákon byl vytvořen se záměrem podpořit konkurenceschopnost turismu ČR. Dále také definovat systém kompetencí a odpovědností subjektů turismu na národní a regionální úrovni a vytvořit systém organizace a řízení turismu. Důležitým bodem bylo, že zákon neměl za cíl upravovat podnikání v turismu, ale pouze vytvořit pro něj příznivé

a funkční podmínky. V rámci tohoto návrhu se MMR inspirovala právní úpravou Rakouska, které má vyspělý a rozvinutý turismus. Dále také Slovenkou republikou, a to především kvůli jisté analogii právního prostředí. (MMR, 2010)

Tento návrh zákona nebyl přijat, kdy mezi hlavní připomínky a zpochybňující argumenty vůči tomuto návrhu zákona byly následující:

- tímto zákonem nelze upravovat politiku turismu,
- zákonem není možné nařídit spolupráci subjektů turismu,
- vzhledem k samostatné působnosti krajů a obcí nelze nařídit výkon určitých aktivit v rámci politiky turismu,
- organizace destinačního managementu na třetí úrovni řízení turismu jsou soukromoprávní subjekty, a stát, jelikož není jejich zřizovatel ani zakladatel, nemůže zasahovat do jejich činností. (Chaloupka, 2016)

Všechny výše uvedené připomínky byly dle Chaloupky, 2016 řešitelné, a to zejména na základě domluvy, dodatečné argumentaci MMR ohledně záměru zákona a politické podpory.

4 Obsahová analýza právní úpravy turismu v zahraničí

Tato část diplomové práce se zaměřuje na obsahovou analýzu právní úpravy turismu v zahraničí. Jedná se o kvalitativní výzkum, kdy tyto dokumenty jsou zkoumány z pohledu obsahového. Rovněž byla zkoumána problematika právního ukotvení turismu ve vybraných zemích, jednotlivé oblasti turismu regulované zákony, organizační struktura subjektů figurujících v oblasti turismu a zakotvení financování turismu.

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnotit současnou právní úpravu turismu, včetně jejích dopadů na turismus a posoudit, zda současná právní úprava turismu je dostačující a zajišťuje podmínky pro rozvoj tohoto odvětví, a s tím celé ekonomiky jako takové. K dosažení tohoto hlavního cíle jsou stanoveny dva dílčí cíle:

- analýza právní úpravy turismu ve vybraných státech,
- komparace právní úpravy turismu ve vybraných státech s právní úpravou turismu v České republice, včetně zhodnocení dopadů české právní úpravy na turismus jako takový.

Dle vytyčených cílů bude následně postupováno v rámci praktické části a jednotlivé kapitoly budou směřovat k splnění vytyčených cílů práce.

Obsahová analýza dokumentů byla zvolena zejména z důvodu, že dokumenty, tedy právní úpravu, bylo nutné zkoumat z obsahového hlediska. Kvalitativní výzkum byl zvolen vzhledem k nutnosti získání detailních informací o jednotlivých právních úpravách turismu v zahraničí.

Výzkumný vzorek je tvořen právní úpravou turismu pěti následujících zemí – Slovenská republikou, Rakousko, Republika Slovinsko, Švýcarsko a Chorvatko. Za jednotku zkoumání lze považovat vybrané státy a jejich právní úpravu turismu. Všechny tyto státy mají zakotvenou právní úpravu turismu. Rovněž se jedná o státy se stejným právním systémem a jsou umístěny v Evropě, tedy v i trh je v rámci těchto zemí obdobný.

V rámci výzkumné metody obsahové analýzy textu byly zvoleny i následující výzkumné otázky:

1. Jakým způsobem upravují vybrané státy oblast turismu?

2. Zakotvují zákony jednotlivých státu systém organizace a řízení turismu – institucionální zabezpečení turismu?
3. Jsou v rámci právní úpravy jednotlivých států specifikovány kompetence organizací implementujících politiku turismu?
4. Je v rámci právní úpravy vybraných zemích upraven systém financování turismu?
5. Upravují jednotlivé zákony z oblasti turismu současně podporu, institucionální zabezpečení, financování turismu a podmínky pro podnikání v oblasti turismu, včetně úpravy cestovních kanceláří a zájezdů?
6. Upravují zákony určité druhy nebo formy turismu včetně specifických požadavků?
7. Zaměřují se jednotlivé zákony na marketing turismu?
8. Mají jednotlivé státy zákonem stanovený destinační managment a organizace destinačního managmentu?
9. Upravují výše rozebrané zákony jednotlivých států krátkodobé pronájmy, které souvisejí i s poskytováním ubytovaní přes platformy jako Airbnb, Booking apod.?

Na základě zodpovězení a rozboru těchto výše uvedených otázek bude provedena komparace s českou zákonnou úpravou turismu a stanoveny doporučení a závěry.

Následující podkapitoly se již zaměřují na vybrané státy a jejich právní úpravu turismu.

4.1 Slovenská republika

Slovenská republika má velmi blízko k České republice, a to jak z pohledu managementu turismu, tak právního řádu jako takového. Proto je komparace právě se Slovenskou republikou velmi přínosná. Slovenská republika roku 2011 přijala zákon č. 91/2010 Z.z., o podpore cestovného ruchu, ve znění pozdějších, který souhrnně upravuje působnost institucí v turismu, jejich jednotlivé kompetence, práva a povinnosti a působnost. Dále upravuje financování turismu včetně např. pomoci podnikům na odstranění negativních následků pandemie COVID-19.

Dalším důležitým zákonem v rámci turismu je zákon č. 170/2018 Z.z., o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom

ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, který je obdobou zákona o některých podmínkách podnikání v oblasti turismu.

4.1.1 Zákon o podpoře cestovního ruchu

Předmět tohoto zákona je dle ustanovení § 1 následující: „*Tento zákon upravuje podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu.“*

Zákon o zájezdech upravuje podporu turismu, směřující k zvýšení počtu zahraničních a domácích návštěvníků, zároveň k prodloužení jejich pobytu ve Slovenské republice a zvýšit jejich přínosy pro hospodářství. Dále se zaměřuje na integrovaný informační systém turismu, jakožto databázi informací, které se týkají přírodních, kulturních a obdobných atraktivit území, infrastruktury a středisek turismu, poskytovatelů služeb a ostatních akcí týkajících turismu.

Zákon o podpoře cestovního ruchu taxativně vymezuje působnost právnických osob v turismu. Na základě tohoto vymezení lze vymezit schéma institucionální zabezpečení turismu.

Úlohy turismu zabezpečují:

- Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (dále jen „ministerstvo“)
- vyšší územní celky,
- obce,
- krajské organizace cestovního ruchu,
- oblastní organizace cestovního ruchu,
- turistické informační centra.

Ministerstvo, které plní úlohu na státní úrovni, má v kompetenci státní politiku turismu, kdy vytváří podmínky pro rozvoj turismu, implementuje a monitoruje státní politiku rozvoje, vypracovává a následně kontroluje plnění národní koncepce rozvoje turismu. Ministerstvo dále poskytuje potřebnou finanční pomoc soukromému sektoru turismu, podporuje činnost územní samosprávy, krajských oblastních organizacích a turistických informačních center. Ministerstvo rovněž dbá na prezentaci Slovenské republiky

v zahraničí a mnohé další. Jak je z výčtu patrné, Ministerstvo je ústřední orgán v turismu a má jasně stanovené kompetence a pravomoci.

Na regionální úrovni patří řízení turismu do kompetence **krajů**, tedy vyšších územních celků. Do kompetence krajů patří zejména možnost založit krajskou organizaci a následně s ní spolupracovat při tvorbě koncepce rozvoje turismu a jejího monitorování. Rovněž se podílí na spolufinancování této organizace. Důležitou úlohu hraje kraj v rámci vytváření podmínek pro spolupráci se soukromoprávními subjekty, které poskytují služby turismu na jeho území. Vzhledem k tomu, že krajské zřízení je menší celek a přesněji dokáže určit, co je žádoucí v rámci jeho území, spolupracuje s ústředními orgány státní správy při realizaci státní politiky turismu. Kraj má dále povinnost vytvářet podmínky pro rozvoj turismu, motivuje subjekty k zvyšování kvality a konkurenceschopnosti. Jak je patrné i kraj má velmi důležitou roli v rámci turismu, která je přesně definována v zákoně.

Nižší instancí, která zasahuje do turismu na veřejné úrovni, je **obec**. Obec může iniciovat a spolufinancovat oblastní organizaci cestovního ruchu. Jedná se pouze o právo iniciovat tuto organizaci, nikoli povinnost, a to zejména z důvodu, že každá obec nemá možnost, jak ze strany lidských zdrojů, tak zejména finančních zdrojů, působit v oblastní organizaci. Další pravomoci obce jsou tvorba programu, plánu a strategie rozvoje turismu, budování infrastruktury, která podporuje aktivity turismu, spolupracovat na tvorbě státní politiky turismu či podílet se na prezentaci Slovenské republiky v zahraničí.

Krajská organizace cestovního ruchu je právnická osoba, která je založena krajem, a to za účelem rozvoje turismu v daném kraji a ochrany zájmů svých členů. Krajská organizace má zákonem předepsanou povinnost minimálně dvou členů, a to právě kraj a nejméně jedna oblastní organizace působící na území kraje. Krajská organizace funguje jako nezisková a na území kraje může být zřízena jen jedna.

Krajská organizace se zakládá zakladatelskou smlouvou na shromáždění valné hromady, které svolává předseda kraje. Vznik krajské organizace musí být oznámen statistickému úřadu. Organizace má tři orgány, valné shromáždění, předsedu a výkonného ředitele. Mezi některá práva a povinnosti krajské organizace patří:

- podpora činnosti svých členů při tvorbě a realizaci koncepce rozvoje turismu,
- tvorba a realizace marketingu a propagace,
- prosazování zájmů svých členů,

- spolupráce s orgány kraje, tedy zastupitelstvem,
- podpora kultury, společenského a sportovního života a zachování přírodního a kulturního dědictví,
- prosazovat trvale udržitelný rozvoj turismu, a to tak aby se chránilo a zachovávalo životní prostředí a respektoval se způsob života místního obyvatelstva a vlastnického práva,
- podílet na tvorbě koncepce rozvoje turismu,
- spolu s orgány kraje vypracovat a následně realizovat roční plán aktivit,
- iniciovat a zabezpečovat tvorbu, management a prezentaci produktů turismu,
- má možnost založit turistické informační centrum.

Další významnou organizací, která může být zřízena podle tohoto zákona, je **oblastní organizace.** Rovněž se jedná o právnickou osobu, která se zapisuje do seznamu krajských organizací vedeném ministerstvem. Stejně jako je tomu u krajské organizace, podporuje a vytváří podmínky pro rozvoj turismu na území kraje. Zákon stanovuje pro založení oblastní organice poměrně specifické podmínky. Zakladatelskou smlouvou jí může založit nejméně 5 obcí nebo městské části Bratislavy nebo Košic, kdy další podmínkou je počet přenocovaných návštěvníků v ubytovacích zařízeních na území obcí, které mají zájem o zřízení oblastní organizace. Tento počet přenocovaných hostů musí být za předchozí kalendářní rok 100 000. Z tohoto výše uvedeného zákon stanovuje i výjimku, kdy oblastní organizaci může založit i méně než 5 obcí, ale počet přenocovaných hostů musí za předchozí kalendářní rok musí být 250 000.

Každá obec může být členem pouze jedné oblastní organizace a pokud organizace zasahuje do více krajů, musí být rozhodnuto do kterého kraje patří. Není zde tedy striktní podmínka, že členové organizace musí být pouze v rámci kraje a tedy obec, která například sousedí a je s obcemi v organizaci, může mít území v jiném kraji. Orgány oblastní organizace jsou odlišné od té krajské, jelikož zde jsou 4 orgány, a to valné shromáždění, představenstvo, dozorčí rada a výkonný ředitel. Práva a povinnosti jsou obdobné jako je tomu výše u krajské organizace s tím rozdílem, že působí na území své působnosti.

Členem oblastní organizace se může stát mimo obce i subjekt, který působí a podniká na území dané organizace. Může jím tedy být i právnická nebo fyzická osoba. K tomu členství se vážou i práva povinnosti. Jedná se například o povinnost poskytovat statistické

podklady týkající se turismu, poskytovat součinnost při přípravě a realizaci koncepce rozvoje turismu či dodržovat profesní a podnikatelskou etiku. Člen má právo na volit orgány a být volen, upozorňovat na nedostatky či na propagaci prostřednictvím marketingových aktivit oblasti.

Mezi jednu z hlavních oblastních organizací patří např. Oblastní organizace cestovního ruchu Vysoké Tatry Podhorie či Oblastní organizace cestovního ruchu Slovenský Ráj a Spiš. (GoSlovakia, 2023).

Posledním subjektem je **turistické informační centrum**. Toto centrum může být zřízené v rámci kraje, oblasti nebo obce. Jeho hlavním úkolem je zabezpečování, zpracování a poskytování informací z dané oblasti turismu. Dále zabezpečuje informování domácích a zahraničních návštěvníků. Toto turistické centrum může být zřízeno obcí, organizací turismu anebo jiným subjektem.

Zákon o podpore cestovného ruchu upravuje i způsoby financování turismu. Na financování se podílejí stát, vyšší územní celky (kraje), obce a fyzické a právnické osoby. Financování organizací turismu jsou především tyto zdroje:

- členské příspěvky,
- dotace ze státního rozpočtu,
- dobrovolné příspěvky krajů, obcí, PO a FO,
- příjmy z činnosti a prodeje,
- odměny za zprostředkování,
- výnosy z činnosti informačních turistických center,
- příjmy z reklamních ploch,
- nenávratné příspěvky z domácích a zahraničních zdrojů a vratné příspěvky z Evropské unie,
- ostatní příjmy.

Dotace jsou velmi důležitou složkou financování turismu a stát je poskytuje organizacím, které jsou zaregistrované u ministerstva. Dotčená dotace se poskytuje na základě písemné žádosti organizace turismu spojené s projektem, které se zaměřují na realizaci aktivit turismu. Na udělení dotace není nárok a vždy je to na zvážení ministerstva. Ministerstvo poskytuje dotace rovněž oblastním organizacím a krajským organizacím. Pro výši dotace jsou zákonem stanovené pravidla, kdy oblastní organizaci může být poskytnuta dotace

v hodnotě souhrnné hodnoty vybraných členských příspěvků za předchozí rok a zároveň ovšem tato dotace nesmí překročit výši 90 % hodnoty daně za ubytování vybrané členskými obcemi za předchozí rok. U krajské organizace dotace je výše určena příspěvkem kraje za předchozí rok, ale zároveň nesmí být dotace vyšší než 10 % z částky, která tvořila daň z ubytování za předchozí rok vybranou obcemi členských oblastních organizací, které jsou součástí daného kraje.

Ministerstvo na svých stránkách uveřejňuje seznam žadatelů o datace za jednotlivé roky. V tomto seznamu je zveřejněna i částka, která byla danému žadateli přiznána či zda byla žádost zamítnuta. Toto jistě přispívá k transparentnosti financování turismu a jedná se o kladný přístup k dotačnímu programu, který je v rámci turismu ve Slovenské republice uskutečňován.

Pokud není uvedeno jinak, je v této podkapitole čerpáno ze zákona č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu.

4.1.2 Zákon o zájezdech

Jak je již uvedeno výše, tento zákon je obdobou na český zákon o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. Tento zákon rovněž stanovuje podmínky pro cestovní kancelář a cestovní agenturu, kdy práva a povinnosti těchto dvou subjektů jsou velmi podobné jako je tomu v České republice. Zákon taktéž stanovuje ochranu pro případ úpadku, definuje zájezd a informační povinnost ohledně zájezdu pro cestovní kancelář a agenturu. V tomto směru je zákon velmi podobný tomu našemu.

Rozdílná je úprava smlouvy o zájezdu, která je přímo stanovena v tomto zákoně, a to v ustanovení § 16 a násl. V českém právním řádu je smlouva o zájezdu upravena v občanském zákoníku a dochází tím do jisté míry k roztříštěnosti úpravy podnikání v oblasti turismu. Rovněž ustanovení o náhradě škody jsou slovenským právním řádem upravována v rámci zákona o zájezdu, kdežto českým v rámci občanského zákoníku.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona č. 170/2018 Z.z. o zájezdech.

4.2 Rakousko

Rakousko se řadí mezi země, které mají velmi vyvinutý turismus stejně tak management turismu. Rakousko je federací, která je složena z devíti spolkových zemích, přičemž pro tuto práci a právní úpravu turismu je důležitá zejména spolková země Horní Rakousko.

Horní Rakousko klade i důraz na rozvoj partnerství a budování sítí mezi klíčovými partnery turismu, kterými jsou zejména hoteliéři, regionální a místní organizace turismu, zemská organizace, obecní úřady, které zajištují činnost informačních center apod. (Lacina, 2010)

Na základě toho byl přijat zemský zákon o podpoře cestovního ruchu v Horním Rakousku z roku 2018 (dále také jako „zemský zákon“). Tento zákon má za cíl podporu turismu v Horním Rakousku a k dosažení tohoto cíle zřídit vhodné organizace turismu, zajistit jejich fungování a ustanovit společné strategické směřování. Zemská vláda stanovuje strategické základy pro turismus v rámci strategické koncepce, která musí být odsouhlasena Hospodářskou komorou Horního Rakouska za účasti svazů turismu. Zemská organizace cestovního ruchu musí při tvorbě a následné evaluaci této strategie turismu být činná jako poradní orgán. Zemská vláda má povinnost každé tři roky předložit zprávu o ekonomické situaci a vývoji turismu v Horním Rakousku.

Klíčovou roli v turismu Horního Rakouska hraje **zemská organizace cestovního ruchu (LTO)** a jedná se o veřejnoprávní společnost, která má právní subjektivitu. Hlavními úkoly LTO jsou:

- průběžné udržování, spravování a rozvíjení systému značek turismu v Horním Rakousku, včetně provádění pravidelného hodnocení jejich potenciálu,
- rozvíjení celoplošné strategie pro cílový trh a realizace komunikace i podpory prodeje na cílových trzích,
- příprava produktů, služeb a strategií turismu, které přesahují hranice dané destinace, a to pro jednotnost regionální a nadregionální marketingové prezentace ve smyslu zemských strategií turismu,
- plnění úkolů vztahujících se na celou zemi v oblasti rozvoje destinace a celkového turismu včetně provádění průzkumu tohoto trhu,

- být nápomocní svazům turismu v záležitostech souvisejících s nákupem, personálem, informačnímu a komunikačními technologiemi a dotacemi a vytvářet podmínky pro spolupráci mezi svazy cestovního ruchu,
- koordinace zájmů ekonomiky turismu v Horním Rakousku s ostatními hospodářskými odvětvími a institucemi na národní i mezinárodní úrovni.

Zemská organizace cestovního ruchu má tři orgány, kterými jsou valná hromada jako nejvyšší orgán, strategický panel a jednatel. Členy valné hromady jsou: člen zemské vlády odpovědný za turismus, po jednom zástupci vyslaném stranami zastoupenými v zemském sněmu, dva zástupci z Hospodářské komory Horního Rakouska a předseda strategického panelu. Strategický panel je obdobou výkonného orgánu a je složen z devíti zástupců zemské vlády odpovědných za záležitosti turismu a třemi zástupci Hospodářské komory Horního Rakouska. Jednatel řídí obchodní záležitosti LTO a rovněž ho zastupuje navenek.

Horní Rakousko v rámci své organizace turismu zřídilo třídy obcí, které jsou významné pro turismus. S výjimkou města Linz, Steyr a Wels, které tvoří třídu „statutární město" (st), jsou zemskou vládou každých 5 let obce tříděny do 4 tříd, a to s ohledem na jejich význam pro turismus. Pro zařazení do třídy A, B, C nebo D musí počet přenocování v dané obci přesáhnout hodnoty:

- třída obcí A: dvojnásobek hodnoty počtu přenocování v celé spolkové zemi,
- třída obcí B: jednonásobek hodnoty počtu přenocování v celé spolkové zemi,
- třída obcí C: polovinu hodnoty počtu přenocování v celé spolkové zemi,
- třída obcí D: méně než polovinu hodnoty počtu přenocování v celé spolkové zemi

Počet přenocování se počítá dle poměru průměrné hodnoty přenocovaných hostů za předchozích 5 měsíců ku průměrné hodnotě počtu obyvatel dané obce. I v tomto třídění existuje možnost výjimky, kdy obec může být zařazena do vyšší třídy, pokud tomu odpovídá turistická nabídka.

Zemské vládě zákon udává povinnost zřídit **svazy cestovního ruchu**, a to pro efektivní řízení významných obcí pro turismus. Tento svaz může být pro jednu nebo více obcí a jedná se o veřejnoprávní společnost s právní subjektivitou. Svaz obcí se zřizuje po konzultaci s danými obcemi a taktéž se svazy cestovního ruchu. Při zřizování takovýchto svazů cestovního ruchu je nutné dbát na podmínku, že každý svaz dosáhne příjmů

z příspěvků na turismus a poplatků ve výši 600 000 eur za rozpočtový rok a zároveň taktéž příjmů z přenocování ve výši 200 000 eur za kalendářní rok.

Členové, kteří mají povinnost být ve svazu cestovního ruchu, jsou podnikatelé v oblasti turismu. Fyzické osoby a ostatní právní subjekty, kteří nemají povinnost být ve svazu cestovního ruchu danou zákonem, mohou podat žádost o přijetí.

Svazy musí vytvořit koncepci turismu pro své území, následně jí realizovat a hodnotit. Součástí této koncepce se vyžaduje vysoká míra spolupráce se spolkovou zemí, LTO, ostatními svazy a obcemi. Mezi základní úlohy svazů cestovního ruchu a obcí patří:

- marketingová podpora turismu, zejména informační management a komunikace,
- vytváření produktů a nabídek turismu,
- poskytování služeb pro zákazníky,
- ostatní opatření o zákazníky, zejména z pohledu organizačního managementu,
- edukace obyvatelstva ohledně významu turismu,
- podpora místních podniků a značek, včetně finanční a personální pomoci,
- koordinace veřejné volnočasové infrastruktury

Zákon umožňuje, aby institucím, které nejsou členy svazu, ale jsou důležité pro turismus, byly vypláceny ze strany svazu příspěvky.

Svazy cestovního ruchu mají taktéž zákonem stanovenou organizační strukturu, kdy nejvyšším orgánem je valná hromada, kontrolním orgánem je dozorčí rada a orgánem zastupujícím svaz navenek je jednatel.

Třetí část zemského zákona upravuje příspěvky na turismus a poplatky. Pro kontrolu, výběr, vymáhání a rozdělení příspěvků na turismus je zřízen „Úřad pro příspěvky na cestovní ruch spolkové země Horní Rakousko“. Příspěvkovou povinnost mají podnikatele v turismu. Příspěvek, který uhradí, se počítá za tu obec, na které se nachází sídlo. V případě, že mají povinnost odvádět příspěvky v několika obcích, počítá a odvádí se za každou obec zvlášť. Pro výpočet jsou podnikatelé děleni do 7 tříd, kdy řazení do jednotlivých skupin probíhá na základě poměru zisku z turismu dosaženého přímo nebo nepřímo ekonomickými činnostmi k odpovídajícímu celkovému zisku ze všech ekonomických činností typické pro dané odvětví. Poplatky rovněž platí soukromé osoby, které poskytují ubytování za úplatu o délce trvání nejvýše 30 dnů, kdy nejpozději do týdne musí oznámit obci zahájení své činnosti. Výše příspěvku jednotlivého podnikatele

v turismu se odvíjí následně od příspěvkové skupiny a od třídy obce, kde daný podnikatel má sídlo a je určena jako procentní sazba obratu podléhajícího příspěvkové povinnosti dle následné tabulky.

Obrázek 5: Tabulka procentní sazby příspěvkových skupin

Procentní sazby příspěvkových skupin							
Třída obce	1	2	3	4	5	6	7
A	0,50	0,35	0,20	0,15	0,10	0,05	0,00
B	0,45	0,30	0,15	0,10	0,05	0,00	0,00
C	0,40	0,20	0,10	0,05	0,025	0,00	0,00
St	0,40	0,20	0,10	0,05	0,025	0,00	0,00

Zdroj: Zemský zákon o podpoře cestovního ruchu v Horním Rakousku, 2023

K výše uvedené tabulce je nutné uvést i následující tabulku, která zobrazuje nejnižší možný příspěvek daného podnikatele. Jak je tedy patrné i v případě malého obratu daného podnikatele musí tento podnikatel zaplatit minimální příspěvek.

Obrázek 6: Tabulka minimálního příspěvku v eurech

Minimální příspěvky v eurech							
Třída obce	1	2	3	4	5	6	7
A	58,00	43,00	29,00	29,00	29,00	29,00	00,00
B	43,00	29,00	29,00	29,00	29,00	00,00	00,00
C	29,00	29,00	29,00	29,00	29,00	00,00	00,00
St	29,00	29,00	29,00	29,00	29,00	00,00	00,00

Zdroj: Zemský zákon o podpoře cestovního ruchu v Horním Rakousku, 2023

Takto vybrané příspěvky poté náleží po odečtení části připadající LTO příslušnému svazu cestovního ruchu. V rámci přenocování jsou rovněž stanoveny poplatky pro hosty. Tento poplatek činní 2 eura za jedno přenocování.

Pokud není uvedeno jinak, je této podkapitole čerpáno ze zemského zákona o podpoře cestovního ruchu v Horním Rakousku (Hornorakouský zákon o cestovním ruchu 2018).

4.3 Republika Slovinsko

Slovinsko je poměrně nový stát, který vznikl roku 1991. Slovinsko je rovněž velmi často navštěvovanou turistickou oblastí, a to zejména díky přírodním a historickým památkám. Slovinsko, stejně jako tomu je u ostatních zmiňovaných států, disponuje legislativní úpravou turismu. Hlavním zákonem je zákon o podpoře cestovního ruchu z roku 2018, který nahradil zákon z roku 2003. Tento zákon představuje poměrně komplexní úpravu

turismu a vztahuje se na plánování a provádění politiky a podpory turismu, na organizační rámec či na politiku turismu na národní a místní úrovni.

Zákon si klade za cíl vytvořit prostředí pro efektivní rozvoj turismu a podporu udržitelného rozvoje turismu. Dále podpořit spolupráci mezi jednotlivými poskytovateli turistických služeb, obcemi a státem při plánování, navrhování a marketingu turismu či rozvoj kvalitních ucelených turistických produktů.

Základní dokument v oblasti turismu je strategie turismu Slovinska, která je jako dokument přijímána na 7 let. Strategie definuje trendy, konkurenční výhodu, vizi, strategické cíle a roli státu, obcí a poskytovatelů jednotlivých služeb turismu. Klíčovým prováděcím dokumentem je poté politika turismu, kterou ve spolupráci s ministrem odpovědným za turismus schvaluje vláda. Tento prováděcí dokument stanovuje rozsah, v jakém se bude turismus rozvíjet a prostředky ze státního rozpočtu, které budou vydány na podporu rozvoje turismu.

Organizace, které se podílejí a provádějí politiku turismu jsou následující:

- Ministerstvo cestovního ruchu,
- Veřejná agentura,
- právnické osoby veřejného práva a soukromého práva, které působí v oblasti turismu,
- obce.

Ministerstvo cestovního ruchu, jak je již zmíněno výše, připravuje strategii turismu, následně se dohlíží a obstarává jejich implementaci a koordinaci na všech úrovních. Jedná se tedy o vrcholný orgán oblasti turismu ve Slovinsku.

Veřejná agentura představuje národní organizaci turismu. Agentura má v kompetenci zejména marketing turistických oblastí v rámci domácího i zahraničního trhu. Jedná se o právnickou osobu, která má za úkol plnit zejména tyto úkoly:

- plánování, příprava a realizace marketingových programů,
- zřízení a vedení sítě cestovních kanceláří v zahraničí,
- založení, údržba a aktualizace integrovaného turistického informačního systému,
- podpora spolupráce turistických oblastí,
- sběr, analýza a vyhodnocení tržních informací z oblasti turismu.

Veřejná agentura je financovaná ze státního rozpočtu, z výnosů z vlastní činnosti, z propagačních poplatků a jiných zdrojů.

Turismus na regionální úrovni zabezpečují **právnické osoby** veřejného a soukromého práva, a to na základě uděleného veřejného oprávnění ze strany ministra, které je uděleno na základě veřejné soutěže. V případě tohoto oprávnění můžou právnické osoby zejména udělovat licenci k organizování a prodeji turistických balíčků, provádět vědomostní testy průvodců či klasifikovat ubytování dle jeho kvality. Tyto právnické osoby mohou na základě žádosti obdržet finanční prostředky v rámci spolufinancování programu rozvoje turismu od ministerstva. Dozor nad těmito právnickými osobami vykonává Ministerstvo cestovního ruchu a v případě pochybění může přistoupit k odnětí oprávnění.

Plánování, realizaci a provádění politiky turismu na úrovni turistické oblasti provádějí **obce**. Obce rovněž financují ze svého rozpočtu uskutečňování této politiky. Obce mají v tomto směru informační povinnosti, jako informování turistů, shromažďování údajů, zjišťování názoru návštěvníků, přijímání a předávní návrhů a stížností návštěvníků apod. Dále mají za úkol podporovat rozvoj turismu, jeho marketing, rozvoj infrastruktury, udržování veřejných ploch, organizaci akcí či zvyšování povědomí o přínosu turismu u místního obyvatelstva.

Mezi další způsoby financování turismu patří turistická a propagační daň, kterou platí cizinci i občané Slovinska, kteří přenocují v ubytovacím zařízení. Pobytovou taxu jsou dále povinni platit i vlastníci rekreačních domů a apartmánů. Pobytovou (turistickou) taxu stanovuje obec, a to do maximální výše 2,5 eura. Propagační daň je stanovena navíc k turistické dani a činí 25 % z turistické daně. Majitelé rekreačních domů a apartmánů platí pobytovou taxu paušální částkou jednou ročně, kdy částka může být až do výše 45 eur za jednolůžko. Takto vybraná turistická a propagační daň je následně převedena na účet dané obce. Obec následně propagační poplatek převede na účet veřejné agentury.

Tento zákon dále upravuje podmínky pro organizaci a prodej turistických balíčků. Turistické balíčky jsou v tomto zákoně myšleny jako obdoba zájezdů dle našeho právního řádu, přičemž definice turistických balíčků, jejich náležitosti apod. jsou rovněž obdobné jako je tomu u zájezdu dle českého práva. Tuto činnost, tedy prodej turistických balíčků, může vykonávat pouze cestovní kancelář. Zde je tedy úprava rovněž totožná. Oprávnění k prodeji lze získat na základě udělení licence od Ministerstva cestovního ruchu. Zákon

dále upravuje práva a povinnosti turistických průvodců, přičemž podmínkou k výkonu této profese je složení znalostní zkoušky z programu kvalifikace, který je stanoven ministrem cestovního ruchu po dohodě s ministrem kultury. Na základě této zkoušky dostane průvodce průkaz.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona o podpoře rozvoje cestovního ruchu (ZSRT-1), 2019.

4.4 Švýcarsko

Švýcarsko, oficiálním názvem Švýcarská konfederace se skládá z 26 kantonů. Název konfederace je spíše historický, kdy dle politického systému jde o federaci. (Švýcarsko-česká spolupráce z Fondu Partnerství, n.d.). Jednotlivé kantony mohou přijímat zákony pro svoji oblast. Tomu je i v případě kantonu Freiburg, který má zakotven zákon o cestovním ruchu. Tento kanton jakožto i zákon byl pro tuto diplomovou práci vybrán zejména z důvodu, že slouží jako podklad pro tvorbu české právní úpravy zákona o cestovním ruchu. Tento kanton se nachází na západě Švýcarska.

Zákon o cestovním ruchu má stanoveno 5 základních cílů:

- zlepšení a diverzifikace budoucnosti kantonu díky turismu,
- podpora turismu vyšší kvality s ohledem na ochranu životního prostředí, přírody a krajiny,
- lepší využití přírodních, historických, kulturních zdrojů včetně důrazu na tradice kantonu,
- definovat úkoly pro veřejné korporace,
- zavézt organizace turismu a koordinovat činnosti nositelů turismu.

Kanton a obce mají v kompetenci politiku, plánování a podporu turismu. Dále také činnosti v oblasti podmínek a nabídek turistických zařízení a infrastruktury, včetně tvorby koncepčních podkladů. Institucionální zabezpečení turismu dále také náleží:

- Freiburskému spolku cestovního ruchu (FTV),
- Regionální organizaci cestovního ruchu,
- dopravním spolkům.

Freiburský spolek cestovního ruchu je soukromoprávní sdružení. Toto je rozdíl oproti ostatním právním úpravám turismu uváděných států, jelikož ty organizace tohoto typu

upravují zpravidla jako veřejnoprávní. Kanton přenáší na FTV některé své kompetence v oblasti turismu, jako např. organizovat a vést akce nositelů turismu v oblasti marketingu a informací. Mezi jeho hlavní činnosti patří podpora nabídky turismu, spolupráce s organizacemi turismu a dopravními spolky, zastupování turistických zájmů na kantonální, národní i mezinárodní úrovni. Dále také vytyčovat cíle a strategie marketingu turismu, včetně koordinace marketingových programů a podpory reklamních projektů, zaujímat stanoviska k politice turismu či centrálně vybírat pobytové taxy.

Financování spolku je především z příspěvku kantonu, který je vyplácen ročně a je pevně stanoven. Dále z pobytové taxy a z příjmů jednotlivých členů, darů a ostatních vlastních prostředků.

Regionální organizace cestovního ruchu jsou rovněž soukromoprávní organizace a proto, aby byly uznány od FTV, musí splnit několik povinností. Organizace musí zastupovat nejdůležitější hodnoty regionu, sjednocovat pod sebou všechny dopravní spolky z jejich oblasti. Dále také mít vhodnou profesionální strukturu a technické zázemí. Regionální organizace mají stanovené především dva úkoly. Jedná se o koordinaci a provádění marketingu v daném regionu a zajištění vývoje turismu v souladu s požadavky občanů a návštěvníků.

Dopravní společnosti zaštitují turismus především na úrovních obcí. Mezi jejich hlavní úkoly lze řadit péči o turisty, zachování a péči o přírodní, historické a kulturní bohatství, organizace akcí turismu, účast a kooperaci s regionálními organizacemi cestovního ruchu při marketingových aktivitách. Dopravní společnosti se rovněž starají o informovanost v oblasti turismu na regionální úrovni.

Tento zákon rovněž stanovuje fond pro koordinovaný marketing turismu, který slouží k podpoře regionálních projektů, které jsou stanoveny kantonálním marketingovým programem. Fond spadá pod FTV a jeho základními příjmy jsou příspěvek kantonu v minimální výši 400 000 franků a dále dary.

Třetí část zákona je zaměřena na pobytové taxy, jakožto jeden z hlavních příjmů pro turismus. Pobytové taxy platí návštěvníci ubytovaní v hotelích, apartmánech, chatách a obdobných zařízeních. Dále v přechodných ubytování jako jsou prázdninové domy, byty a lodě, v lázeňských podnicích a rovněž ve stanech automobilech apod. Pobytová taxa se tedy vztahuje na všechny možnosti ubytování v daném regionu. Taxy jsou dále děleny na

3 druhy, a to kantonální, regionální a místní taxu. Kantonální taxa je stanovena maximálně 1,5 franků za osobu za noc, regionální představuje maximální částku 0,5 franků za osobu za noc a místní taxy minimálně 2 franky za osobu za noc. Taxy jsou shromažďovány centrální pokladou pro pobytové taxy, kterou provozuje FTV. Centrální pokladna vyplatí příslušné taxy jak regionálním organizacím turismu, tak dopravním spolkům přičemž 3 % si centrální pokladna ponechá jako inkasní prostředek.

Poplatky – pobytové taxy se vztahují i vlastníky nemovitostí a nájemníky přechodných nemovitostí, jsou stanoveny jako tzv. paušální taxy. Skupinami jsou vlastníci přechodných domů (mobilní domy), nájemníci jejichž doba převyšuje 60 dnů, nájemníci místa pro stan v kempech, vlastníci obytných lodí s nájemní smlouvou delší než 30 dnů.

Zákon zakotvuje fond podpory turismu, který slouží k financování turismu na kantonální a regionální úrovni. Tento fond ročně obdrží od kantonu minimální částku ve výši 400 000 franků. Tento fond je veden správním výborem o 9 až 11 členech, která má na starost organizaci fondu. Pomoc z fondu může být poskytnuta na realizaci nového turistického zařízení nebo na renovaci stávajícího. V mimořádných případech může být finanční pomoc poskytnuta i podniky na kantonální úrovni, který není schopen dále podnikat v turismu.

Jednou z posledních oblastí, kterou zákon upravuje je infrastruktura. Pro turismus je infrastruktura klíčovým prvkem. Dle zákona je kanton odpovědný za správu, plánování, ochranu a výstavbu silniční sítě. Kanton přenáší některé povinnosti a oprávnění na FTV. Obce mají v rámci tohoto povinnost činit opatření, aby zajistily nejbezpečnější používání cest a silnic.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona o cestovním ruchu v kantonu Freiburg (Švýcarsko), 2005.

4.5 Chorvatsko

Chorvatsko patří mezi velmi turisticky oblíbené oblasti. Turismus tvoří v Chorvatsku téměř 25 HDP. (BusinessInfo.cz, 2023) Proto je i v této zemi poměrně detailní právní úprava turismu. Chorvatko nemá jeden zákon, který by se týkal turismu, jako tomu bylo u předchozích států. Hlavní oblasti má upraveny v celkem pěti zákonech, kterými jsou:

- Zákon o turistických sdruženích a propagaci chorvatského cestovního ruchu

- Zákon turistické dani
- Zákon hostinské činnosti
- Zákon o poskytování služeb v cestovním ruchu
- Zákon o členských příspěvcích v turistických sdruženích

4.5.1 Zákon o turistických sdruženích a propagaci cestovního ruchu

Tento zákon upravuje systematické členění turistických sdružení, organizaci a úkoly těchto sdružení. Dále se tento zákon zaměřuje na základní zásady financování a řízení těchto turistických sdružení. Zákon charakterizuje turistická sdružení jako organizace, které jednají podle zásad destinačního managmentu a jsou zřízeny za účelem podpory turismu v Chorvatku. Turistická sdružení mají za úkol propagovat Chorvatsko, jakožto turistickou oblast, vnitrostátně i mezinárodně.

V rámci zákona je upravena hierarchie turistických sdružení, která je následující:

- místní turistické sdružení,
- oblastní (regionální) turistické sdružení,
- turistické sdružení města Záhřeb,
- Chorvatské turistické sdružení.

Místní turistické sdružení vykonává své pravomoci v oblasti jednoho nebo více územních samosprávních celků, ostrovů, riviér a obdobných turistických celků. Cílem místního sdružení je rozvoj a marketing destinace, zajištění komplexního zastoupení konkrétních místních/regionálních zájmů, a to prostřednictvím spolupráce jednotlivých zainteresovaných subjektů. Dále také vytvářet konkurenceschopné prostředí a zkvalitňování pobytu turistů v jednotlivých destinací. Místní turistické sdružení má zákonem pevně stanové orgány, kterými jsou shromáždění jako nejvyšší orgán, rada a předseda. Místní sdružení má povinné i dobrovolné členy. Těmi povinnými jsou všechny právnické osoby, které mají sídlo, pobočku, provozovnu apod. v oblasti, pro kterou je místní turistické sdružení zřízeno.

Oblastí (regionální) turistické sdružení je zřízeno pro jeden nebo více krajů. Mezi hlavní úkoly krajského sdružení patří organizace, plánování a rozvoj turistických oblastí, podílení na tvorbě strategických dokumentů pro rozvoj turismu, tvorba a výkon marketingu, účastnění se legislativních procesů a územního plánování. Dále také zajistit

udržitelný turismus, koordinovat komunikaci s mezi jednotlivými zainteresovanými osoba a spolupracovat s nimi i ostatními kraji a obcemi apod. Oblastní sdružení vykonává dohled nad místním sdružení. Členy oblastního sdružení jsou místní sdružení, která jsou zřízena na jeho území.

Chorvatské turistické sdružení je národní turistická organizace, která zřizuje své pobočky v zahraničí a spolupracuje s ostatními obdobnými organizacemi v zahraničí. Členy tohoto sdružení jsou regionální sdružení a turistické sdružení města Záhřeb. Úkolem tohoto sdružení je především vytváření, řízení a posilování povědomí o Chorvatsku jako turistické oblasti v zahraničí, marketing turismu na národní úrovni, realizace marketingových projektů včetně podílení se na strategii turismu v Chorvatsku. Dále také spolupráce se zainteresovanými osobami, a to jak na národní, tak mezinárodní úrovni či koordinace jednotlivých turistických produktů. V České republice je chorvatské turistické sdružení umístěno v Praze a na jejich webových stránkách může návštěvník najít mnoho informací o Chorvatsku, včetně nabídky různých akcí, typy na destinace a ostatní užitečné cestovní informace jako kontakty na záchranou službu apod.

Financování výše uvedených sdružení je zejména z pobytové taxy, členských příspěvků, vlastních příjmů, z rozpočtů krajů a obcí či dobrovolných příspěvků a darů.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona o turistických sdruženích a propagaci chorvatského cestovního ruchu, 2019.

4.5.2 Zákon o turistické dani

Zákon se zabývá povinností úhrady turistické taxy, způsobu jejího stanovení, výší, následného rozdělení prostředků získaných tímto způsobem a dalšími důležitými oblastmi týkajícími se turistických taxí. Účelem taxy je primárně příjem pro turistická sdružení, která na základě těchto financí následně mohou vykonávat činnosti v souladu s programem a finančním plánem turismu.

Turistickou taxu hradí za každou noc v ubytování:

- osoby, které využívají ubytovací zařízení s pohostinskou činností,
- osoby, ubytovaní na plavebním objektu,
- osoby, ubytované na mezinárodních lodi v případě, že je loď zakotvena v přístavu
- osoby, které poskytují ubytování ve své domácnosti,

- majitelé domu, apartmánu nebo rekreačního bytu za osoby ubytované v těchto nemovitostí,
- majitele plavidla za ubytované osoby.

Výši pobytové taxy stanovuje zastupitelstvo města Záhřebu, a to s ohledem na stanoviska místních turistických sdružení. Pro rok 2023 je turistická taxa stanovena průměrně na 1,3 eura za osobu za noc.

Vybrané pobytové taxy se následně rozdělují následujícím způsobem: 85 % prostředků je přiděleno obci, 15 % prostředků je přiděleno kraji. Dohled nad výběrem taxy provádí státní inspektorát.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona o turistické dani, 2019.

4.5.3 Zákon o hostinské činnosti

Tento zákon upravuje způsob a podmínky pro provozování hostinské činnosti právnickými i fyzickými osobami. Pohostinství je velmi spjato s turismem a jedná se o velmi rozšířenou činnost podnikání a je tedy na místě tento obor upravovat zákonem. Zákon o hostinské činnosti definuje pojem „hostinská činnost“, kdy za tuto činnost je považováno příprava a podávání jídel, pití a nápojů a poskytování ubytovacích služeb. Do této činnosti podle zákona spadá i např. catering a prodávání občerstvení určené ke konzumaci na jiném místě, než je místo prodejní.

Hostinskou činnost mohou provozovat společnosti, sdružení osob, OSVČ, ale i veřejné instituce jako zdravotnická zařízení, veřejné instituce spravující určité chráněné území apod. Tento zákon o hostinské činnosti se ovšem nevztahuje na stravovací a ubytovací služby poskytované v oblasti sociální péče, výchovy a vzdělání a obdobných institucích. Zákon tedy upravuje hostinskou činnost komerčního typu a nikoli veřejně prospěšného.

Hostinská zařízení se dle zákona o hostinské činnosti dělí na:

- hotely,
- kempy,
- ostatní hostinská ubytovací zařízení (apartmány atd.)
- restaurace,
- bary,
- cateringové zařízení.

Povinnosti poskytovatelů služeb jsou zejména umístit viditelným způsobem nápis s uvedeným typem hostinského zařízení, viditelně umístit otevírací dobu, stanovit domovní řád, který musí být umístěn na recepci a v jednotlivých pokojích a apartmánech. Dále stanovit normy pro množství a kvalitu potravin, pití a nápojů, viditelně umístit ceníky nabízených služeb, a to v chorvatském jazyce a minimálně v jednom dalším a vždy vystavit hostovi čitelnou a řádnou účtenku za jednotlivé služby. Povinností provozovatele je taktéž pojistit hosty proti následkům úrazu v hostinském a ubytovacím zařízení. Zákon pamatuje i na povinnosti jako se chovat k hostům zdvořile a profesionálně a umožnit jim podání písemné stížnosti.

Ministerstvo příslušné pro cestovní ruch na žádost provozovatele stanoví svým rozhodnutím, zda jsou splněny podmínky pro typ a kategorii hostinských zařízení a pro typy hotelů zároveň stanoví, zda jsou splněny požadavky na kategorie označovány hvězdičkami. Příslušné úřady poté rozhodují, zda jsou splněny požadavky na hostinské a ubytovací zařízení a své kladné rozhodnutí udělí v případě splnění podmínek jako je registrace k provozování hostinské činnosti, oprávnění k užívání podnikatelského prostoru, splnění podmínek pro určitý typ a kategorii hostinského zařízení, stavba kde se tyto služby poskytují musí splňovat podmínky určené zvláštními předpis pro oblast staveb apod.

Pátá část zákona o hostinské činnosti se věnuje kempování, do čehož řadí pobyt pod stanem, v obytných vozech, mobilních domech a jiných odpovídajících obytných prostředcích. Striktní zákaz dle tohoto zákona platí pro kempování mimo kempy a prostory k tomu určené.

Důležitou úpravou je podmínka pro poskytování hostinských činností v domácnostech, tedy poskytování ubytování v pokoji, apartmánu či rekreačním domě s maximálně 10 pokoji nebo 20 lůžky, ubytování v kempu na pozemku ve vlastnictví pronajímatele, pro nejvýše 30 ubytovaných hostů či poskytování snídaně hostům kterým je poskytována ubytovací služba. Povinnosti pronajímatele jsou obdobné jako u provozovatele hotelů, apartmánu a obdobných zařízeních. Jedná se např. o povinnost viditelně označit vstup, uvést nápis s typem a kategorií ubytování, vést seznam hostů, umožnit písemné stížnosti apod. Povolení k poskytování této služby, tedy ubytování hostů v domácnosti, je na žádost poskytovatele uděleno příslušným úřadem. Podmínky pro udělení kladného rozhodnutí jsou taktéž obdobné jako je tomu u hotelů a obdobných zařízeních. Jsou tedy

kladeny požadavky na kvalitu, minimální podmínky pro kategorii hostinského zařízení i podmínky z pohledu stavebních předpisů.

Správní dohled nad prováděním tohoto zákona o poskytování hostinské činnosti provádí ministerstvo odpovědné za cestovní ruch. Kontrolu poté provádějí jednotliví turističtí inspektoři.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona o hostinské činnosti, 2019.

4.5.4 Zákon o poskytování služeb v cestovním ruchu

Tento zákon upravuje služby v turismu, podmínky a způsob jejich poskytování včetně smlouvy o souborných cestovních službách a smlouvy o spojených službách spolu s povinnostmi poskytovatele a zákazníka. Jedná se tedy o obdobu našeho zákona o některých podmínkách podnikání v oblasti turismu.

Služby z oblasti turismu mohou být poskytovány společnostmi, družstvy a OSVČ. Jednotlivé služby turismu mohou poskytovat také veřejné instituce, zdravotnická zařízení, kulturní instituce, odborové instituce, fyzické osoby apod. Zákon definuje, co se rozumí cestovní službou. Cestovní službou je doprava cestujících, ubytování, pronajímání automobilů a obdobné služby. Jedná se tedy o podobné služby jako je tomu u české definice. Rovněž zde se za soubornou cestovní službu považují kombinace dvou a více cestovních služeb.

Cestovní kanceláře poskytují služby zejména v podobě pořádání, prodeje souborných cestovních služeb a výletů, prodej a zprostředkování hostinských služeb, dopravních služeb apod. Rovněž zde je tedy obor činností cestovních kanceláří obdobný jako v případě České republiky. Cestovní kanceláře mají ohlašovací povinnost vůči ministerstvu.

Zákon upravuje i služby turistického průvodce, vedoucího zájezdu, animátora a delegáta cestovní kanceláře. Turistický průvodce musí složit odbornou zkoušku před zkušební komisí vysoké školy, která ve svém studijním programu má alespoň jedno studium zaměřené na turismus. Na ostatní zmíněné osoby jako je vedoucí zájezdu, animátor a delegát zákon neklade nárok na složení odborné zkoušky.

Zákon dále stanovuje podmínky pro výkon cestovních služeb v námořním turismu, ve zdravotním turismu, v kongresovém turismu, cestovní služby v aktivním a dobrodružném

turismu, cestovní služby v zařízeních pro chov vodních zvířat, honitbách, v lesích apod. Dále zákon upravuje služby pronajímání vozidel, potápění. Jak je patrné, zákon se zaobírá poměrně značným výčtem druhů turismu a jejich specifiky.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona o poskytování služeb v cestovním ruchu, 2019.

4.5.5 Zákon o členských příspěvcích v turistických sdruženích

Zákon o členských příspěvcích byl přijat v roce 2019 a upravuje povinnost úhrady členských příspěvků, jejich základy a sazby, způsoby jejich úhrady a obdobné otázky týkajících se členských příspěvků turistických sdruženích. Členské příspěvky tvoří příjmy turistických sdružení.

Poplatníci tohoto členského příspěvku jsou právnické i fyzické osoby, jenž mají sídlo, pobočku, provozovnu, objekt apod. na území místního turistického sdružení. Zákon definuje i situaci, kdy právnická osoba nemusí hradit členský příspěvek. Je tomu tak v případě, kdy je tato právnická osoba z 50 % a víc procenty financovaná z rozpočtu místní samosprávy či oblastní, krajské samosprávy nebo státního rozpočtu.

Činnosti, na které se vztahuje povinnost hrazení členského příspěvku jsou následující:

- doprava cestujících,
- taxislužby,
- ostatní pozemní doprava,
- námořní a pobřežní doprava cestujících,
- poskytování služeb v souvislosti s leteckou dopravou,
- ubytování,
- činnosti jako je příprava a podávání jídel a nápojů
- cestovní agentury,
- pořádání zábavních a tematických akcí apod.

Základ pro výpočet tohoto příspěvku jsou veškeré zisky, kterých bylo dosaženo v oblasti pohostinství, služeb turismu nebo ostatních činností bezprostředně souvisejících s turismem. Příspěvek se hradí v rámci měsíční zálohy v případech právnických osob a OSVČ. V případě fyzických osob, které poskytují pohostinské služby v domácnosti, se příspěvek hradí v roční paušální výši za každé lůžko. Výběr těchto příspěvků obstarává

ministerstvo financí a finanční úřady. Následně jsou finance přerozdělovány, a to tak, že 9 % náleží zvláštnímu účtu pro podporu nedostatečně rozvinutých turistických oblastí, 2 % na zvláštní účet pro fond seskupující spojená turistická sdružení, kdy oba tyto zvláštní účty spadají pod Chorvatské turistické sdružení. Ostatní finance jsou rozděleny, tak že 65 % je přiděleno místnímu turistickému sdružení, 15 % regionálnímu turistickému sdružení a 20 % Chorvatskému turistickému sdružení.

V této podkapitole bylo čerpáno ze zákona členských příspěvcích v turistických sdruženích, 2019.

5 Výsledky obsahové analýzy a zodpovězení výzkumných otázek

Tato kapitola se zaměřuje na analýzu zjištěných výsledků na základě obsahové analýzy právních předpisů jednotlivých států. V rámci kapitol je zodpovězeno devět výzkumných otázek.

Otázka č. 1: Jakým způsobem upravují vybrané státy oblast turismu?

Tabulka 2: Právní úprava turismu jednotlivých států

Stát	Právní úprava
Slovenská republika	- Zákon o podpoře cestovního ruchu z roku 2011 - Zákon o zájezdech 2018, ovšem první úprava již v roce 2001
Rakousko – Horní Rakousko	- Zákon o podpoře cestovního ruchu v Horním Rakousku z roku 2018, první úprava roku 1990
Republika Slovinsko	- Zákon o podpoře cestovního ruchu z roku 2019, starší úprava roku 2003
Švýcarsko – kanton Freiburg	- Zákon o cestovním ruchu v kantonu Freiburg z roku 2005
Chorvatko	- Zákon o turistických sdruženích a propagaci chorvatského cestovního ruchu z roku 2019 - Zákon o turistické dani z roku 2019 - Zákon o hostinské činnosti z roku 2019

	- Zákon o poskytování služeb v cestovním ruchu z roku 2019 - Zákon o členských příspěvcích v turistických sdruženích z roku 2019

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Jak je z výše uvedené tabulky patrné všechny porovnávané státy nějakým způsobem upravují oblast turismu. Některé státy, tedy zejména Slovenská republika a Chorvatsko upravují turismus ve vícero zákonech. Všechny výše uvedené státy upravují zákonem propagaci a podporu turismu ve svých zemích i vůči zahraničí. Chorvatsko jako jediná z posuzovaných zemí nemá komplexní zákon, který by v sobě obsahoval podporu a rozvoj turismu, včetně institucionálního zabezpečení a např. způsob financování. Nicméně všech pět rozebraných zákonů vcelku obsáhle pokryjí jednotlivé oblasti turismu, práva a povinností jednotlivých institucí a financování.

Otázka č. 2: Zakotvují zákony jednotlivých států systém organizace a řízení turismu – institucionální zabezpečení turismu?

Tabulka 3: Právní zakotvení institucionálního zabezpečení turismu

Stát	Institucionální zabezpečení turismu
Slovenská republika	Ano
Rakousko – Horní Rakousko	Ano
Republika Slovinsko	Ano
Švýcarsko – kanton Freiburg	Ano
Chorvatsko	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Ve Slovenském zákoně o podpoře cestovního ruchu jsou stanovené instituce, včetně jejich úloh a pravomocí v turismu. Institucemi jsou Ministerstvo dopravy a výstavby, kraje, obce, krajská organizace cestovního ruchu, oblastní organizace cestovního ruchu, turistické informační centrum.

Pro Horní Rakousko je zákonem o podpoře cestovního ruchu stanovena hierarchie institucí participujících na turismu následovně: Zemská vláda, Zemská organizace turismu, svazy cestovního ruchu.

Slovinský zákon o podpoře cestovního ruchu jako hlavní aktéry, kteří se podílejí na realizaci politiky turismu stanovuje: Ministerstvo cestovního ruchu, veřejnou agenturu, právnické osoby veřejného i soukromého práva a obce.

V případě Švýcarského kantonu Freiburg patří mezi nejvyššího aktéra v turismu sám kanton, dále také obce, Freiburgský spolek cestovního ruchu, regionální organizace cestovního ruchu a nejnižší úroveň je svěřena dopravním spolkům.

V Chorvatském právním systému zákony uvádějí Ministerstvo pro cestovní ruch jako vrcholný orgán. Dále zákon o turistických sdružení a propagaci turismu stanovuje tři vnitrostátní subjekty a jeden mezinárodní. Těmi jsou oblastní turistické sdružení, místní turistické sdružení, turistické sdružení města Záhřeb a Chorvatské turistické sdružení, které působí v zahraničí.

Jak je patrné z výše uvedeného, všechny státy kromě Chorvatska mají upravené institucionální zabezpečení turismu v rámce jednoho zákona. Chorvatsko má tuto právní úprava více roztříštěnou, ale přesto stanovuje jednotlivá práva, povinnosti a pravomoci jednotlivých institucí. Dále je nutné zmínit, že všechny státy mají pravomoci a povinnosti v jednotlivých organizací zainteresovaných v oblasti turismu poměrně rozsáhle definovanou. V rámci zákonů jsou upravovány detailní povinnosti, cíle, jednotlivé kompetence apod. Toto je blíže rozebráno následující tabulkou.

Otázka č. 3: Jsou v rámci právní úpravy jednotlivých států specifikovány kompetence institucí implementující politiku turismu?

Tabulka 4: Specifikace kompetencí organizací turismu

Stát	**Kompetence institucí**
Slovenská republika	Ano
Rakousko – Horní Rakousko	Ano
Republika Slovinsko	Ano

Švýcarsko – kanton Freiburg	Ano
Chorvatsko	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Kompetence, pravomoci jakožto i práva a povinnosti jednotlivých institucí/organizací turismu v uvedených státech jsou poměrně detailně rozebrány v rámci zákonů daných států. Z výše provedené analýzy bylo zjištěno, že Slovensko, Slovinsko a Chorvatko mají jako vrcholný orgán pro oblast turismu příslušné ministerstvo. Horní Rakousko má jako vrcholný orgán zemskou vládu a Švýcarsko samotný kanton. Následně se jednotlivé organizace turismu liší. Slovensko dává pravomoci v oblasti turismu územích celkům (krajům a obcím) a následně má zřízené i krajské organizace turismu, oblastní organizace turismu a turistická informační centra. V Horním Rakousku je zřízena zemská organizace turismu a svazy cestovního ruchu. Na Slovinsku mají turismus v kompetenci veřejná agentura, právnické osoby veřejného a soukromého práva, které působí v oblasti turismu a rovněž obce. Švýcarský kanton Freiburg má zřízený Freiburský spolek cestovního ruchu dále regionální organizace cestovního ruchu a dopravní spolky. V posledním posuzovaném státu Chorvatsku figurují oblastní (regionální) turistická sdružení, místní turistická sdružení, turistické sdružení města Záhřeb a zahraniční chorvatská turistická centra.

Jak je tedy z výše uvedeného patrné, jednotlivé státy mají zřízené do jisté míry odlišné organizace. Rovněž počet organizací se v jednotlivých státech liší. Vždy ale jsou organizace zřízeny tak, že působí v rámci celé oblasti, regionální a následně místní oblasti. Toto rozdělení je tedy totožné a liší se pouze počet organizací a jejich název. Lze také uvést, že všechny tyto jednotlivé organizace dle jejich místního určení mají obdobné kompetence, kdy odlišnosti jsou minimální. Lze tedy konstatovat, že všechny tyto zmiňované státy mají kvalitně a detailně stanovenou institucionální základnu turismu.

Otázka č. 4: Je v rámci právní úpravy vybraných zemích upraven systém financování turismu?

Tabulka 5: Systém financování turismu

Stát	Systém financování
Slovenská republika	Ano
Rakousko – Horní Rakousko	Ano
Republika Slovinsko	Ano
Švýcarsko – kanton Freiburg	Ano
Chorvatsko	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Slovensko jasně definuje ve svém zákoně o podpoře cestovního ruchu systém a druhy financování. Na podpoře turismu se podílí stát, kraje, obce a fyzické a právnické osoby z oblasti turismu. Zákon se zaměřuje na dotace poskytnuté z rozpočtu ministerstva, kdy zároveň uvádí podmínky pro získání dotací a jejich maximální výši. Lze tedy konstatovat, že Slovensko má systém financování turismu v zákoně upraven kvalitně a nadto je nutné zmínit, že v rámci transparentnosti vede ministerstvo seznam žadatelů včetně přesné částky, která byla v rámci dotace vyplacena.

Horní Rakousko ve svém zákoně o podpoře cestovního ruchu stanovuje příspěvkovou povinnost subjektů v oblasti turismu. Tato příspěvková povinnost se týká podnikatelů v oblasti turismu a dále také osob, které poskytují ubytování ve svých nemovitostech. Příspěvek se stanovuje dle přesně dané procentní sazby podle toho, v jaké obci daný podnikatel vykonává svoji činnost v oblasti turismu. Je zřízeno 5 skupin obcí a statutárních měst. Základem pro výpočet příspěvku je poté poměr zisku z turismu k celkovému zisku ze všech ostatních činností. Zákon rovněž v rámci skupin obcí stanovuje minimální příspěvek, který musí být podnikatelem zaplacen vždy. Příspěvky poté náleží zemské organizaci a příslušnému svazu cestovního ruchu. Zákon stanovuje taktéž poplatek pro návštěvníky, který je 2 eura za noc.

Slovinsko rovněž upravuje systém financování jednotlivých aktérů turismu. Veřejná agentura je financována ze státního rozpočtu, z vlastních výnosů a propagačních

poplatků. Právnické osoby veřejnoprávní i soukromoprávní mohou na základě své žádosti adresované ministerstvu obdržet finanční prostředky v rámci programu spolufinancování rozvoje turismu. Obce, jakožto nejnižší prvek v hierarchii institucí turismu získává finanční prostředky ze svého rozpočtu a dále také v podobě turistické daně.

Ve švýcarském kantonu Freiburg je zákonem rovněž stanoveno financování jednotlivých institucí turismu. Nejvyšší orgán v oblasti turismu, tedy Freiburský spolek cestovního ruchu je financován především z příspěvku kantonu, který je pevně stanoven. Dále také z finančních prostředků, které jsou vybrané na základě pobytové taxy, darů apod. Zákon zároveň upravuje fond pro koordinovaný marketing, který je financován zejména z částky poskytované kantonem, která je 400 000 franků ročně a slouží jako nástroj podpory regionálních turistických akcí. Kanton Freiburg rovněž vybírá pobytové taxy, které následně vyplácí regionálním organizacím cestovního ruchu, tak dopravním spolkům. Poslední nástroj financování představuje fond podpory cestovního ruchu, který je zřízen pro financování turismu na kantonální a regionální úrovni. Tento fond je financován kanton a ročně obdrží částku v minimální výši 400 000 franků.

Chorvatsko má systém financování turismu o něco složitěji zakotvený než výše uvedené státy, a to především díky více zákonům vztahujícím se k turismu. Zákon o turistických sdruženích a propagaci chorvatského turismu stanovuje, že místní sdružení, oblastní sdružení, turistické sdružení města Záhřeb a Chorvatské turistické sdružení jsou financovány zejména z pobytových tax, členských příspěvků, z rozpočtu krajů a obcí a z dobrovolných příspěvků a darů. Zákon o turistické dani poté stanovuje, že 15 % prostředků je přiděleno kraji a 85 % obci. Ty následně finance poskytují výše uvedeným organizacím. V zákoně o členských příspěvcích je poté stanoveno, že veškeré členské příspěvky jdou spravují ministerstvo financí nebo finanční úřady, které je následně přerozdělují. Speciálním fondům náleží 11 %. Místnímu turistickému sdružení náleží 65 %, regionálnímu 15 % a 20 % náleží chorvatskému turistickému sdružení.

Jak je z výše popsaného patrné, i v případě financování turismu v jednotlivých státech a na jednotlivých úrovních je řešeno v rámci zákonů poměrně rozsáhle a jasně. Lze považovat tuto úpravu systému financování za dostačující u všech porovnávaných států.

Otázka č. 5: Upravují jednotlivé zákony současně podporu, institucionální zabezpečení, financování turismu a úpravu cestovních kanceláří a zájezdů?

Tabulka 6: Současná úprava podpory, institucionálního zabezpečení, financování turismu a úprava cestovních kanceláří a zájezdů

Stát	**Úprava jednotlivých částí**
Slovenská republika	Ne
Rakousko – Horní Rakousko	Ne
Republika Slovinsko	Ano
Švýcarsko – kanton Freiburg	Ne
Chorvatsko	Ne

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Slovensko upravuje zákonem o podpoře cestovního ruchu institucionální zabezpečení, financování a nástroje podpory cestovního ruchu a zákonem o zájezdech poté agendu, práva a povinnosti atd. cestovních kanceláří, agentur včetně smlouvy o zájezdu.

V Horním Rakousku je podpora, institucionální zabezpečení, financování upraveno zemským zákonem. Nicméně cestovní kanceláře a zájezdy jsou upraveny federálním zákonem o souborných službách turismu. Toto rozdělní je logické, jelikož provozování cestovních kanceláří je v rámci země totožné a není třeba jej upravovat na základě zemských zákonů zvlášť.

Jako jediné Slovinsko upravuje všechny otázkou zmíněné činnosti jedním zákonem. Přesto je specifikace jednotlivých oblastí řešena detailně.

Švýcarský kanton Freiburg řeší úpravu těchto oblastí obdobně jako Horní Rakousko. I v tomto případě je podpora, institucionální zabezpečení a financování turismu řešeno v rámci kantonálního zákonu a na úrovni federální je řešena oblast služeb turismu, tedy činnosti cestovních kanceláří včetně úpravy zájezdu.

Chorvatsko má tuto problematiku, jak již bylo zmíněno několikrát výše, poměrně roztříštěnou napříč zákony. Zákon o poskytování služeb cestovního ruchu se zaměřuje přímo na činnosti cestovních kanceláří a na oblast zájezdů. Ostatní zákony v sobě z menší či větší části obsahují institucionální zabezpečení, podporu a financování turismu.

Otázka č. 6: Upravují zákony z oblasti turismu určité druhy nebo formy turismu včetně specifických požadavků?

Tabulka 7:Úprava druhů a forem turismu

Stát	**Druhy a formy turismu**
Slovenská republika	Ne
Rakousko – Horní Rakousko	Ne
Republika Slovinsko	Ne
Švýcarsko – kanton Freiburg	Ne
Chorvatsko	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Jednotlivé druhy turismu upravuje ve svém zákoně pouze Chorvatsko. Jedná se o zákon poskytování služeb v cestovním ruchu, kde mimo úpravy cestovních kanceláří upravuje i např. námořní turismus, kongresový, dobrodružný turismus či zdravotní turismus. V rámci tohoto upravuje jednotlivé podmínky a náležitosti těchto specifických forem turismu.

Otázka č. 7: Zaměřují se jednotlivé zákony na marketing turismu?

Tabulka 8: Zaměření na marketing turismu

Stát	**Marketing**
Slovenská republika	Ano
Rakousko – Horní Rakousko	Ano
Republika Slovinsko	Ano
Švýcarsko – kanton Freiburg	Ano
Chorvatsko	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Všechny výše uvedené státy mají ve svých zákonech zakotvenou povinnost realizovat marketing turistických oblastí. Slovensko v rámci zákona stanovuje, že marketing vykonává jak ministerstvo, tak krajské organizace a oblastní organizace. Marketing turismu je tedy vykonáván napříč všemi úrovněmi. Horní Rakousko marketingovou prezentaci oblasti svěřuje do kompetence zemské organizace cestovního ruchu a svazům cestovního ruchu. Slovinsko rovněž zakotvuje ve svém zákoně marketingovou propagaci, kterou svěřuje do kompetence veřejné agentury a právnickým osobám veřejného a soukromého práva a jejich sdružením. Švýcarský kanton Freiburg dává marketing turismu do pravomoci všem nositelů turismu, kterými jsou Freiburský spolek cestovního ruchu, regionální organizace cestovního ruchu a dopravní spolky. Chorvatský zákon o turistických oblastech a propagaci chorvatského cestovního ruchu stanovuje, že místní a oblastní turistická sdružení mají za úkol marketingovou propagaci destinací a stejně tak i Chorvatská turistická sdružení v zahraničí a turistické sdružení města Záhřeb v hlavním městě.

Otázka č. 8: Mají jednotlivé státy zákonem stanovený destinační managment a organizace destinačního managmentu?

Tabulka 9: Právní zakotvení destinačního managementu a organizací destinačního managmentu

Stát	**DM a DMO**
Slovenská republika	Ano
Rakousko – Horní Rakousko	Ano
Republika Slovinsko	Ano
Švýcarsko – kanton Freiburg	Ano
Chorvatsko	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Všechny analyzované státy mají zákony upraveny alespoň částečná řešení destinačního managment. V rámci zákonů jsou stanoveny techniky a nástroje, kterými dochází k plánování, komunikaci jednotlivých subjektů turismu, spolupráci, vytváření strategií turismu či vytváření marketingu. Rovněž mají státy stanovené jednotlivé organizace

destinačního managementu. Jak bylo uvedeno v předchozí otázce, státy svěřují plánování a marketingových aktivit jednotlivým subjektům z oblasti turismu.

Otázka č. 9: Upravují výše rozebrané zákony jednotlivých států krátkodobé pronájmy, které souvisejí i s poskytováním ubytovaní přes platformy jako Airbnb, Booking apod.?

Tabulka 10: Právní úprava krátkodobého ubytování přes Airbnb, Booking apod.

Stát	**Krátkodobý pronájem**
Slovenská republika	Ne
Rakousko – Horní Rakousko	Ne
Republika Slovinsko	Ano
Švýcarsko – kanton Freiburg	Ne
Chorvatsko	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Slovinsko upravuje tuto problematiku v zákoně o podpoře cestovního ruchu, který je výše v této práci rozebraný (kap. 4.3). V tomto zákoně této problematice není ovšem věnována tak značná část. Poskytovatele těchto ubytování musí takovýto pronájem řádně ohlásit finančnímu úřadu. Dále se této problematice věnuje pouze část týkající se pobytové a propagační taxy, kdy pro tento typ služeb platí stejné podmínky a povinnosti odvádět pobytovou taxu.

Chorvatsko tuto problematiku definuje ve svém zákoně o hostinské činnosti poměrně detailně. V rámci tohoto musí získat poskytovatelé povolení a splňovat základní podmínky, které jsou kladeny i na hotely, apartmány apod. Zákon jasně definuje, kdy je toto ubytování považováno za krátkodobé ubytování v domácnosti. Tyto podmínky jsou blíže uvedeny v této práci, resp. kapitole č. 4.5.3.

Jak je z výše uvedeného patrné, zákony, které jsou určeny pro oblast turismu a rozebrané v rámci této práce, upravují poskytování služby krátkodobého ubytování přes online platformy pouze ve Slovinsku a Chorvatsku.

6 Komparace české právní úpravy turismu a právní úpravy turismu posuzovaných států včetně ekonomických dopadů

Na základě rozporu právní úpravy, institucionálního zabezpečení a způsobech financování turismu v České republice (kapitoly 2 a 3) budou v této kapitole rovněž zodpovězeny vytyčené otázky, které v určitých modifikacích odpovídají otázkám z předchozí kapitoly. Na základě zodpovězení bude provedena komparace s ostatními analyzováni státy a stanovena doporučení týkající se oblasti turismu, jeho financování, institucionálního zabezpečení, právní úpravy apod. v České republice. Rovněž budou také zhodnoceny ekonomické dopady právní úpravy na turismus.

Otázka č. 1: Jakým způsobem je upravena oblast turismu v ČR?

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3 této práce český právní řád neobsahuje jednotný zákon o cestovním ruchu, který by zajišťoval alespoň základní strukturu, organizaci, financování a spolupráci jednotlivých institucí působících v oblasti turismu ČR. Všechny posuzované státy mají zákon, který alespoň definuje organizační strukturu, provázanost a pravomoci jednotlivých organizací či jejich práva a povinnosti. Český právní řád má úpravu turismu velmi roztříštěnou. Vhledem k tomu by mělo dojít k právní kodifikaci zákona upravující oblast turismu.

Otázka č. 2: zakotvuje právní úpravy České republiky systém organizace a řízení turismu – institucionální politiku turismu?

Jednotlivé instituce zabezpečující a podílející se na řízení turismu jsou sice stanoveny, ale jsou zakotveny v rámci několika zákonů či nejsou zakotveny vůbec. Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem pro turismus ČR na základě kompetenčního zákona. Kompetence krajů a obcí poté stanovují příslušné zákony o krajích a obcích, ale jen velmi stroze. Nadto zákon o obcích dává pravomoc v rámci turismu pouze dobrovolnému svazu obcí. Agentura CzechTourism není jakožto státní příspěvková organizace uvedena v žádném zákoně a je zřízena pouze na základě rozhodnutí ministra hospodářství z roku 1993. Stejně tak Česká centra, která jsou rovněž příspěvkovou organizací MMR, ale již nejsou zmíněna v žádném právním předpisu. Pravomoci, kompetence, organizace apod.

jsou v rámci těchto organizací uvedeny pouze v jejich interních dokumentech či zakladatelských listinách.

Na základě tohoto lze konstatovat, s ohledem na ostatní státy, že institucionální zabezpečení turismu v ČR je velmi nedostatečné. Neupravené jednotným zákonem a stanovené pravomoci, kompetence, práva a povinnosti nejsou zákony upravovány vůbec. Toto má zásadní dopad na ekonomickou stránku, jelikož řízení turismu je nejednotné, instituce často neznají přesné pravomoci, nemají zákonnou povinnost vzájemně spolupracovat a dochází tak k celkově horšímu řízení politiky turismu, které má dopad na propagaci, marketing, financování turismu v ČR. Na základě toho nedochází k podpoře destinací a turismu jako takového a na takové úrovni jako v případě, kdyby všechny tyto zmiňované aspekty byly stanoveny a přesně definovány v jednotném zákoně o turismu.

Otázka č. 3: Jsou v právní úpravě specifikovány kompetence organizací implementující politiku turismu?

Tato otázka navazuje na přechozí. Jak již bylo uvedeno výše, specifikace kompetencí jednotlivých organizací implementující politiku turismu je velmi nízká až téměř žádná. K tomuto je ještě nutné dodat, že Česká republika disponuje organizacemi, které působí v oblasti turismu a rovněž jsou obdobné jako tomu je u porovnávaných ostatních států, nicméně absencí zákonné úpravy mají tyto organizace ztíženou úlohu působení v oblasti turismu.

Otázka č. 4: Je v rámci právní úpravy stanoven systém financování turismu?

Systém financování turismu je v rámci právní úpravy stanoven, rovněž se jedná ale o roztříštěnou právní úpravu, která není co se týče financování turismu příliš specifická. Financování turismu na státní úrovni probíhá na základě dotací, resp. dotačních programů. Jedním ze základních je národní program podpory cestovního ruchu v regionech (viz. kapitola 2.4). Financování na regionální a místní úrovni, tedy na úrovni krajů a obcí, probíhá na základě zákona o rozpočtových pravidlech územích rozpočtů, kdy tento zákon neuvádí přímo odkaz na financování turismu, ale pouze povinnost podpory subjektů provádějící veřejně prospěšné činnosti a podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec nebo kraj. Problém lze spatřit v podobě dobrovolnosti zavedení místních poplatků z pobytu. Zároveň zákon již nestanovuje, jaká vybraná část má směřovat kam. Většina rozebraných právních úprav turismu ostatních zemí

v zákonech stanovuje, jaká část z takto vybraných poplatků náleží obci, kraji či jiné organizaci.

Autorka se domnívá, že analyzované státy mají mnohem lépe vypracovanou právní úpravu, která se zaměřuje na financování turismu. Toto může být přisuzováno lépe zvládnuté právní úpravě turismu jako takového, včetně všech jeho důležitých oblastí. I v tomto směru musí dojít k ustálené právní úpravě turismu, jelikož financování a jeho způsob je pro turismus a jeho rozvoj klíčový. V současném modelu se domnívám, že dochází k horšímu financování, a to zejména na nižších úrovní. Jak již bylo v této práci uvedeno, cestovní ruch je velmi důležité odvětví, které tvoří nezanedbatelnou část HDP ČR a je nutné pro jeho podporu a rozvoj lépe definovat systém financování.

Otázka č. 5: Upravují zákony současně podporu, institucionální zabezpečení, financování turismu a podmínky pro podnikání v oblasti turismu, včetně úpravy cestovních kanceláří a zájezdů?

Odpověď na tuto otázku částečně zazněla již výše u jednotlivých otázek. Jednotný zákon, který by upravoval instituce turismu, financování a podporu turismu v českém právním řádu nenalezneme, je vhodné se ale zaměřit na problematiku úpravy cestovních kanceláří, agentur, včetně úpravy týkající se zájezdů. V České republice je zákonem o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu upravena definice pojmu zájezd, nikoli však smlouva o zájezdu či náhradě škody. Toto je upraveno v občanském zákoníku. I toto může být považováno za nedostatek a nejednotnost v právní úpravě. Do jisté míry by úprava smlouvy o zájezdu, včetně náhrady škody, usnadnila orientaci v právech a povinnostech zejména zákazníkům.

Otázka č. 6: Jsou upraveny určité druhy nebo formy turismu včetně specifických požadavků?

V České republice nejsou v rámci právní úpravy turismu specifikované jednotlivé formy nebo druhy turismu a požadavků. Jak je uvedeno výše, takto specifickou právní úpravu má pouze Chorvatsko. Autorka se přiklání k tomu, že ani takto specifická právní úprava není nežádoucí. V rámci právní úpravy by mohly být stanoveny specifické požadavky na jednotlivé druhy turismu včetně např. odlišných poplatků.

Otázka č. 7: Je v rámci právní úpravy řešen marketing turismu?

Marketing je svěřen agentuře CzechTourism, která stanovila plán marketingových aktivit a destinačního managmentu 2023. Aktivity v oblasti marketingu ze strany CzechTourism jsou na vysoké úrovni. Problém nastává v naprosté absenci právního ukotvení marketingu turismu. Zákony nestanovují povinnost, obsah či pravomoci v oblasti marketingu krajům, obcím ani dalším institucím, které figurují v oblasti turismu. Marketing turismu je naprosto klíčový pro rozvoj a zvýšení návštěvnosti ČR jako destinace. Výše uvedené státy se na marketing turismu zaměřují a upravují náležitosti této marketingové propagace. Tato absence úpravy marketingu výrazně škodí turismu ČR, a to zejména z toho důvodu, že jednotlivé instituce nemají povinnost k marketingové propagaci turismu v ČR.

Otázka č. 8: Upravují zákony rámec destinačního managmentu a organizace destinačního managmentu?

V současné době neexistuje právní zakotvení či právní podpora DM a DMO v ČR. Vzhledem k tomu, že organizace jednotlivých zúčastněných stran v oblasti turismu je velmi nízká až žádná, nejsou stanoveny ani jednotlivé pravomoci, cíle, požadavky na DM a přímo DMO zákonem ani jiným právním předpisem. O DM se v této době stará především agentura CzechTourism, která na základě národního systému Kategorizace a certifikace DMO z roku 2018, stanovuje požadavky na činnosti organizací DMO a vymezuje 4 základní kategorie DMO (viz, kapitola. 2.5). (CzechTourism, 2023c) I tato oblast je pro turismus naprosto klíčová a je vhodné tuto oblast upravovat v rámci jednoho zákona, který bude stanovovat cíle, kompetence, práva a povinnost včetně např. způsobu financování DMO na všech úrovních.

Otázka č. 9: Jaká je úprava krátkodobých pronájmů přes platformy jako Airbnb, Booking. apod?

Blíže se této otázce věnuje kapitola 3.1.8., přesto zde uvedu alespoň porovnání s úpravou posuzovaných států. V rámci právní úpravy týkající se přímo turismu, upravují krátkodobé ubytování v soukromých obydlích v zákonech z oblasti turismu pouze Chorvatsko a Slovinsko. Chorvatský zákon o hostinské činnosti podmínky pro poskytování krátkodobého ubytování upravuje více detailně než právě Slovinsko. Zákon o hostinské činnosti zakotvuje, že ubytování musí splňovat stejné požadavky hygienické i bezpečností jako hotely, apartmány apod. Dále jak chorvatský, tak slovinský zákon

stanovují povinnost odvádět příslušné poplatky/daně z ubytování. Česká republika hygienické, bezpečností podmínky klade taktéž, nikoli však již povinnost k poplatku z pobytu, což se ovšem váže k fakultativnosti těchto poplatků.

6.1 Zhodnocení

Současnou právní úpravu turismu v ČR lze hodnotit jako velmi nedostačující. Takto významné odvětví vyžaduje patřičnou právní úpravu, která by regulovala jednotlivé oblasti turismu. Z výše uvedené komparace a analýzy vyplývá, že absence úpravy institucionálního zabezpečení, financování, marketingu turismu či destinačního managementu a organizací destinačního managementu, velmi zhoršuje podmínky pro rozvoj turismu a s tím celé ekonomiky. Bez stanovení zákonného rámce není možné dosáhnout stabilního prostředí turismu a vytvořit kvalitní podmínky pro jednotlivé organizace z oblasti turismu. Bez regulativní úpravy je taktéž ztížený postih jednotlivých organizací v případě jednání, které může být škodlivé pro turismus.

Takto nastavený systém turismu negativně ovlivňuje i ekonomiku ČR. Jak již bylo v této práci několikrát uvedeno, turismus je odvětví, které se výrazně podílí na HDP ČR. Rovněž se jedná o oblast, která poskytuje pracovní pozice značnému počtu obyvatel. V roce 2021 bylo v turismu zaměstnáno 251 tis. osob a podíl na celkové zaměstnanosti byl 4,02 %. (ČSÚ, 2023c) Z tohoto vyplývá, že v případě nedostačující právní úpravy, která by poskytovala podmínky pro rozvoj a pozitivně ovlivňovala činnosti v odvětví, nelze ani v ekonomickém pohledu očekávat vývoj v takovém měřítku, jako kdyby právě tato právní úprava byla dostačující. Bez kvalitně zvoleného rámce právní úpravy nebude docházet v takové míře ke zkvalitňování služeb v turismu, rozvoji turismu ani k nastartování odvětví. Toto se následně může odrazit v konkurenceschopnosti ČR v odvětví turismu a tím se zmenší příliv zahraničních návštěvníků.

Dalším negativním důsledkem by mohl být pokles v indexu konkurenceschopnosti (Travel & Tourism Competitiveness Index), ve kterém je nyní ČR na 26 místě, a tím i zhoršení postavení ČR na mezinárodním trhu turismu. (World economic forum, 2022).

6.2 Doporučení

Na základě výše uvedené komparace a zodpovězení výzkumných otázek budou v rámci této podkapitoly představeny návrhy pro zlepšení jednotlivých oblastí, které byly v této praktické části řešeny.

Česká republika nedisponuje funkčním nástrojem v podobě jednotného zákona o turismu, který by pozitivně ovlivňoval a nastartoval odvětví turismu. Systém, který je v této chvíli nastaven je velmi nestabilní, bez organizovanosti. V tomto směru by mělo dojít k přijetí zákona o podpoře cestovního ruchu po vzoru posuzovaných států. Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.3. věcný záměr zákona o podpoře a řízení cestovního ruchu byl vypracován již v roce 2010 a předán vládě. K následnému přijetí zákona však nedošlo. Snaha o opětovné vypracování a předložení zákona o podpoře cestovního ruchu v této době velmi intenzivně probíhá.

Zákon by se měl zaměřit zejména na systém organizace turismu v ČR, a to na národní, krajské a místní úrovni. Rovněž na stanovení kompetencí, práv a povinností a dohledu nad těmito institucemi, tedy v případě ČR nad MMR, kraji a obcemi. Jak bylo uvedeno výše v kapitole, v současné době nejsou definovány role, kompetence, podmínky spolupráce a odpovědnosti jednotlivých institucí. Posuzované státy takto stanovené organizační schéma turismu mají, jelikož bez takto zvolené organizace dochází k menší konkurenceschopnosti státu jako cílové destinace, protože neexistují pevně stanovená pravidla, jak jednotliví aktéři mají postupovat a vše je necháváno jakési samoregulaci. Autorka je názoru, že se jedná o nevyhnutelný krok, pokud má dojít ke koordinovanému rozvoji turismu včetně jeho provázaní na všech úrovních. Samotná absence organizace turismu dostává jednotlivé instituce do obtížné pozice, jelikož ne vždy dokáží identifikovat co patří do jejich kompetencí a co již nikoli. Mnohdy v tomto směru může docházet i ke konfliktu zájmů jednolitých aktérů, což se negativně projevuje na turismu ČR jako takovém.

Další oblastí, kterou by tento zákon měl ujasnit, je způsob financování turismu v ČR. Zákon by se měl zaměřit na stanovení pravidel a podmínek financování turismu. V tomto zákoně by tak mohla být stanovena povinnost obcí, krajů a státu vyčleňovat finance ze svého rozpočtu přímo na podporu turismu. V zákoně by mohla být stanovena fixní částka plynoucí ze státního rozpočtu a následně variabilní dle např. dané destinace turismu.

Obdobný model by mohl platit v rámci krajů a obcí. Právní úprava by se měla vypořádat s dobrovolností stanovení místních poplatků. Dle předlohy zákonů posuzovaných států by v případě zákona měl být stanoven pobytový/turistický poplatek, který by sloužil k financování turismu na regionální a místní úrovni.

V rámci zákona o podpoře cestovního ruchu by mělo dojít i k zakotvení marketingu turismu a tvorby jeho koncepcí. Marketing by měl být řešen organizacemi na všech úrovních, tedy na státní, regionální i místní. V rámci tohoto zákona by mělo dojít i k zakotvení jednotlivých marketingových aktivit a příslušnosti jednotlivých organizací turismu – státu, krajů, obcí, CzechTourism a ostatních aktérů. Marketing by měl vždy vycházet z koncepce státní politiky turismu a potřeb dané destinace. V rámci marketingu by jednotlivé úrovně měly tvořit marketingové plány a marketingové strategie. Jednotlivé posuzované státy zakotvují ve svých zákonech pravomoci a povinnosti marketingového řízení turismu. Je tedy na místě zakotvit a detailně upravit marketing turismu v rámci zákona, a to po vzoru posuzovaných státu.

Další doporučení se týká zařazení úpravy destinačního managmentu a organizací destinačního managmentu. I v tomto pohledu je nutné přesně definovat jednotlivé DMO, které budou vykonávat DM, a to včetně jejich hierarchie, kompetencí, pravomocí a úkolů. Vyházet by se mohlo z koncepce, kterou stanovila CzechTourism. V rámci turismu vystupuje mnoho subjektů a je nutné mezi nastolit pravidla, kritéria, podmínky a podobné náležitosti.

Na uvážení by také mělo být sjednocení právní úpravy týkající se zájezdů. V tomto případě by v rámci zákona o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu mohla být zařazena i ustanovení týkající se smlouvy o zájezdu a náhrady škody. Je ovšem nutné zmínit, že toto nepředstavuje tak značný problém, jako právě chybějící úprava podpory turismu v ČR.

Posledním tématem, které je vhodné v nejbližší době řešit, je právě úprava poskytování krátkodobého ubytování přes online platformy jako Airbnb či Booking apod. S tímto fenoménem a problematikou právního zakotvení se potýká více států, nicméně v ČR by mělo dojít k nastolení jistých pravidel včetně vymahatelnosti jejich porušení. Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.1.8 v dnešní době je úprava založena na judikatuře. V rámci tohoto by mělo dojít k přijetí samostatného zákona, který již byl navrhován nebo novelizace

stávajících, aby se případné negativní důsledky těchto forem ubytování co nejvíce eliminovali.

Primárním cílem by mělo být vytvoření právní úpravy turismu v ČR, která by byla jednotná, detailně upravovala jednotlivé aspekty v oblasti turismu a zaměřovala se na podporu a rozvoj turismu v ČR. Takto přijatý zákon je nutný krok, jelikož bez něj není možné posunout turismus dopředu, zlepšit konkurenceschopnost a celkově zkvalitnit poskytované služby a zachovat či rozvíjet kulturní, přírodní památky a jiné objekty turismu.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit současnou právní úpravu turismu, včetně jejích dopadů na turismus a posoudit, zda současná právní úprava turismu je dostačující a zajišťuje podmínky pro rozvoj tohoto odvětví, a s tím celé ekonomiky jako takové. K dosažení tohoto hlavního cíle byly stanoveny dva dílčí cíle, které měly za úkol analýzu právní úpravy turismu ve vybraných státech a komparaci právní úpravy turismu ve vybraných státech s právní úpravou turismu v České republice, včetně zhodnocení dopadů české právní úpravy na turismus jako takový.

V teoretické části této práce byly přestaveny základní pojmy související s turismem. Dále byla také popsána organizace a řízení turismu v ČR, včetně financování turismu, jelikož organizační rámec spolu s financováním představují základ pro rozvoj turismu. Součástí teoretické části byl také popis právní úpravy turismu v ČR.

Praktická část této práce se zaměřovala na obsahovou analýzu právní úpravy turismu v zahraničí. V rámci analýzy bylo posuzováno pět států, tedy Slovenská republika, Rakousko, resp. federace Horní Rakousko, Republika Slovinsko, Švýcarsko, resp. kanton Freiburg a Chorvatsko. Všechny tyto státy disponují právní úpravou turismu a sloužily jako podklad k porovnání obsahu právní úpravy turismu v ČR.

Praktická část měla stanovený dva dílčí cíle, analýzu právní úpravy turismu ve vybraných státech a komparaci právní úpravy turismu ve vybraných státech s právní úpravou turismu v České republice, včetně zhodnocení dopadů české právní úpravy na turismus jako takový. Pro splnění dílčích cílů bylo stanoveno devět výzkumných otázek. Kapitola č. 4 této práce se váže k prvnímu dílčímu cíli, kde je detailně rozebrána právní úprava posuzovaných států. Následující kapitola popisuje zjištěný stav a zodpovídá výzkumné otázky. Kapitola č. 6 se vztahuje k druhému dílčímu cíli a je zde provedena komparace české právní úpravy turismu a právní úpravy turismu posuzovaných států, včetně dopadů české právní úpravy na turismus a zároveň jsou stanovena doporučení.

Z poznatků teoretické části a zejména z výsledků praktické části vyplývá, že Česká republika vlivem nedostatečné právní úpravy turismu, resp. absencí zákona o podpoře a řízení turismu, nemá funkční nástroj, který by sloužil k podpoře turismu, jeho rozvoji a zvýšení konkurenceschopnosti turismu ČR.

Na základě výzkumných otázek a komparace bylo zjištěno, že v současné době není zákonem stanoven systém organizace a řízení turismu, což má zásadní vliv na fungování institucí z oblasti turismu. Hlavní aktéři, tedy MMR, kraje, obce či CzechTourism nemohou plně využít nástrojů pro podporu a rozvoj turismu, jelikož nemají stanovené přesné kompetence, role či podmínky spolupráce. Za problémové lze také považovat financování turismu, jelikož podmínky a způsoby financování turismu jsou současnou právní úpravou zohledněny jen minimálně. Bylo by vhodné stanovit jednotlivá pravidla a podmínky financování turismu, které by byly dostatečně specifické. Z analýzy dále vyplývá, že by mělo dojít k právnímu ukotvení marketingu turismu, který by měl být vykonáván na všech úrovních, jelikož se jedná o klíčový nástroj rozvoje a propagace turismu. Za další problém současné právní úpravy turismu lze považovat absenci zakotvení destinačního managementu a organizací destinačního managementu. Mělo by dojít k definovaní pravomocí, hierarchie a úkolů DMO, a to po vzoru koncepce CzechTourism.

Tyto nedostatky mohou mít negativní vliv na ekonomiku ČR, jelikož bez kvalitní regulace může dojít k zhoršení konkurenceschopnosti ČR na mezinárodním trhu turismu, a tím i k odlivu zahraničních návštěvníků. Turismus je přitom velmi přínosným ekonomickým odvětvím, které se výrazně podílí na tvorbě HDP ČR, proto by v reakci na výše uvedené, jakožto i na praktickou část, mělo dojít vytvoření zákona o podpoře a řízení turismu v ČR, který by eliminoval negativní dopady současné právní úpravy na turismus a zároveň posílil jeho konkurenceschopnost a rozvoj odvětví.

Seznam použitých zdrojů

Asociace turistických informačních center ČR (2023). *O nás: Asociace turistických informačních center České republiky. http://www.aticcr.cz/o-nas/ds-1126*

Blahobyty (2018). *Jak je v Evropě Airbnb regulováno zákonem?*. https://blahobyty.cz/blog/airbnb/evrope-airbnb-regulovano-zakonem-2/

BusinessInfo.cz (2023). *Chorvatsko. https://www.businessinfo.cz/navody/chorvatsko-souhrnna-teritorialni-informace/2/*

CzechTourism (2023a). *Základní informace o agentuře CzechTourism. https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/O-nas/Zakladni-informace/Zakladni-informace-o-agenture-CzechTourism*

CzechTourism (2023b). *Plán marketingových aktivit a destinačního managementu 2023.* Plán marketingových aktivit a destinačního managementu 2023

CzechTourism (2023c). *Národní systém Kategorizace a certifikace DMO. https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/cbac73d7-42d2-47a6-9bf7-cd144e1fa204/page/certifikace-organizaci-destinacniho-managementu*

Česká centra (2023). *O nás: České centra*. https://www.czechcentres.cz/about-us

Český statistický úřad (2009). *Turistické regiony a oblasti*. https://www.czso.cz/csu/xl/0207005

Český statistický úřad (2022). *Data z on-line ubytovacích platforem. https://www.czso.cz/csu/czso/data-z-on-line-ubytovacich-platforem*

Český statistický úřad (2023a). *Cestovní ruch.* https://www.czso.cz/csu/xa/cestovni_ruch-xa

Český statistický úřad (2023b). *TSA - Hlavní ukazatele národního hospodářství a cestovního ruchu v ČR. https://www.czso.cz/csu/czso/tsa_hlavni_ukazatele_narodniho_hospodarstvi_a_cestovniho_ruchu_v_cr*

Český statistický úřad (2023c). *Satelitní účet cestovního ruchu.* https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

Český statistický úřad (n.d.). *Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)-metodika. https://www.czso.cz/documents/10180/131222971/cz_nuts_metodika.pdf/abd2b7fa-4e7f-4926-afc5-b58ed66d9719?version=1.3*

Dvořáková, K., & Králová, R. (2015). *Cestovní právo*. C.H. Beck.

Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (2014). *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. BizBooks.

GoSlovakia, (2023). *Oblastní organizace cestovního ruchu*. Dostupné 20.3.2023 z https://goslovakia.sk/cs/vyhladavani?search=oblastn%C3%AD+organizace

Gúčik, M. (2001). *Cestovný ruch (pre obchodné a hotelové akadémie)*. SPN.

Gúčik, M., Kmeco, Ľ., Kučerová, J., Malachovský, A., Maráková, V., Orieška, J., Patúš, P., Raši, Š., Tomášová, A., & Vetráková, M. (2004). *Krátky slovník cestovného ruchu*. Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu.

Hesková, M. (2011). *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy* (2., upr. vyd). Fortuna.

Holešinská, A. (2007). *Destinační management, aneb, Jak řídit turistickou destinaci*. Masarykova univerzita.

Houška, P., & Petrů, Z. (2010). *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU: (vybrané dokumenty)*. Oeconomica.

Chaloupka, R. (2016). Příprava zákona o podpoře rozvoje cestovního ruchu a jeho význam v kontextu politiky cestovního ruchu v české republice. *AUC IURIDICA,* 62 (3), 125-134. https://karolinum.cz/data/clanek/2989/Iurid_3_2016_10_Chaloupka.pdf

Indrová, J. (2009). *Cestovní ruch: (základy)* (Vyd. 2., přeprac). Oeconomica.

Ježek, J. (2020). *Návrhy změn právní úpravy Airbnb a krátkodobého ubytování v roce 2020.* ECOVIS JEŽEK, ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ S.R.O. MOJMÍR JEŽEK. https://www.ecovislegal.cz/aktuality/navrhy-zmen-pravni-upravy-airbnb-a-kratkodobeho-ubytovani-v-roce-2020/

Kesner, L., Moravec, I., Novotný, R., & Škodová-Parmová, D. (2008). *Management kulturního cestovního ruchu*. Cultropa.

Lacina, K. (2010). *Management a marketing cestovního ruchu*. Vysoká škola finanční a správní.

Linderová, I. (2015). *Cestovní ruch: teoretická a právní východiska*. Idea servis.

Mikešková, A. (2021). *Airbnb – podnikání v oblasti ubytování, rozhodl soud.* Epravo.cz. https://www.epravo.cz/top/clanky/airbnb-podnikani-v-oblasti-ubytovani-rozhodl-soud-113679.html

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2010). Věcný záměr zákona o podpoře a řízení cestovního ruchu. https://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/VZZ-o-podpore-cestovniho-ruchu.pdf

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2021a). *Strategie rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021-2030. https://www.mmr.cz/getattachment/2c398529-b36d-470e-9a6f-57aa11f57ad8/Str ategie-rozvoje-CR-CR-2021-2030.pdf.aspx?lang=cs-CZ&ext=.pdf*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2021b). *Infostránka IROP 2021-2027. https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2023a). *Cestovní ruch. https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2023b). *Národní program podpory cestovního ruchu v regionech (2016 - 2023). https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/cestovni-ruch/narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-v-regione*

Novacká, Ľ. (2011). *Cestovní ruch a Evropská unie*. Univerzita Jana Amose Komenského.

Page, S. (2019). *Tourism management* (6th edition*)*. Routledge, Taylor & Francis Group.

Petráš, R. (2013). *Právo a cestovní ruch*. Univerzita Jana Amose Komenského.

Petráš, R. (2018). Vývoj a tradice právní úpravy cestovního ruchu. *PRÁVNĚHISTORICKÉ STUDIE*, 48 (1), 11-22. https://karolinum.cz/data/clanek/5946/PHS_48_1_0011.pdf

Plzeňský kraj (2021). *Koncepce cestovního ruchu Plzeňského kraje*. file:///C:/Users/krist/Downloads/Koncepce%20rozvoje%20cestovn%C3%ADho%20ruchu%20Plze%C5%88sk%C3%A9ho%20kraje%20pro%20obdob%C3%AD%202021%20-%202027%20(1).pdf

Ryglová, K., Burian, M., & Vajčnerová, I. (2011). *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Grada Publishing.

Srb, J. (2003). Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu. *COT Business , 3, příloha č.I.* ISSN 1212-4281

Statistika&My. (2011). *Cestovní ruch v historických souvislostech.* 6, 20-21. https://www.czso.cz/documents/10180/20541253/1804110620_21.pdf/c2e94604-287b-45ea-8d98-c0bc22201d73?version=1.0

Šauer, M., Vystoupil, J., & Holešinská, A. (2015). *Cestovní ruch – učební text.* https://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/studijni_texty/cestovni_ruch_ePDF.pdf

Švestka, J. (2019-). *Občanský zákoník: komentář* (2. vydání). Wolters Kluwer.

Švýcarsko-česká spolupráce z Fondu Partnerství (n.d.). *Švýcarsko*. https://zbb.cz/svycarsko/cs/svycarsko

Vláda ČR (2022). P*rogramové prohlášení vlády. https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/*

Vystoupil, J., Šauer, M., & Trousil, M. (2015). *Geografie cestovního ruchu ČR*. Gaudeamus.

World economic forum (2022). *Travel & Tourism Development Index 2021: Rebuilding for a Sustainable and Resilient Future. https://www.weforum.org/reports/travel-and-tourism-development-index-2021/?DAG=3&gclid=CjwKCAjw0ZiiBhBKEiwA4PT9z8fVxFT-AiibmdGfsTWOc4kGcfwJBR6l3ZiboZxJ_Zwe4talPsF1RBoClbgQAvD_BwE*

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 159/1999 Sb., Zákon o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 170/2018 Z.z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné 1.4.2023 z https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20220401

Zákon č. 2/1969 Sb., Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (Kompetenční zákon)

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu. Dostupné 1.4.2023 z https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/91/#

Zákon o členských příspěvcích v turistických sdruženích. Dostupné 3.4.2023 z https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/0dd08c4a-85c0-468e-b19b-b11cce5a44a6/article/preklady-zahranicnich-pravnich-predpisu-k-cestovni

Zákon o hostinské činnosti. Dostupné 3.4.2023 z https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/0dd08c4a-85c0-468e-b19b-b11cce5a44a6/article/preklady-zahranicnich-pravnich-predpisu-k-cestovni

Zákon o podpoře rozvoje cestovního ruchu (ZSRT-1). Dostupné 3.4.2023 z http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6452

Zákon o poskytování služeb v cestovním ruchu. Dostupné 3.4.2023 z https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/0dd08c4a-85c0-468e-b19b-b11cce5a44a6/article/preklady-zahranicnich-pravnich-predpisu-k-cestovni

Zákon o turistické dani. Dostupné 3.4.2023 z https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/0dd08c4a-85c0-468e-b19b-b11cce5a44a6/article/preklady-zahranicnich-pravnich-predpisu-k-cestovni

Zákon o turistických sdruženích a propagaci chorvatského cestovního ruchu. Dostupné 5.4.2023 z https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_05_52_990.html

Zákona o cestovním ruchu v kantonu Freiburg. Dostupné 3.4.2023 z https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/0dd08c4a-85c0-468e-b19b-b11cce5a44a6/article/preklady-zahranicnich-pravnich-predpisu-k-cestovni

Zelenka, J., & Pásková, M. (2012). *Výkladový slovník cestovního ruchu* (Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd). Linde Praha.

Zemský zákon o podpoře cestovního ruchu v Horním Rakousku (Hornorakouský zákon o cestovním ruchu 2018). Dostupné 5.4.2023 z https://cms.czechtourism.cz/cms/getmedia/8ba585ac-0435-4f5a-aab3-7190fd0c06a4/CZ_Horni-Rakousko_01_2018_Zemsky-zakon-o-podpore-cestovniho-ruchu-v-Hornim-Rakousku.pdf?_gl=1*l6juoh*_ga*MTYyMDE5OTA0Ni4xNjgwMjU2OTcx*_ga_2HLRR7D2WM*MTY4MjMwMzI4OC4zNi4wLjE2ODIzMDMyOTMuMC4wLjA.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Právní normy související s turismem..... 25

Tabulka 2: Právní úprava turismu jednotlivých států 59

Tabulka 3: Právní zakotvení institucionálního zabezpečení turismu..... 60

Tabulka 4: Specifikace kompetencí organizací turismu 61

Tabulka 5: Systém financování turismu 63

Tabulka 6: Současná úprava podpory, institucionálního zabezpečení, financování turismu a úprava cestovních kanceláří a zájezdů 65

Tabulka 7:Úprava druhů a forem turismu..... 66

Tabulka 8: Zaměření na marketing turismu..... 66

Tabulka 9: Právní zakotvení destinačního managementu a organizací destinačního managmentu..... 67

Tabulka 10: Právní úprava krátkodobého ubytování přes Airbnb, Booking apod. 68

Seznam obrázků

Obrázek 1: Subjekty turismu 11

Obrázek 2: Turistické regiony ČR 15

Obrázek 3: Turistické oblasti ČR 15

Obrázek 4: ukazatele národního hospodářství a turismu v letech 2012-2021 19

Obrázek 5: Tabulka procentní sazby příspěvkových skupin 46

Obrázek 6: Tabulka minimálního příspěvku v eurech 46

Seznam použitých zkratek

CR – cestovní ruch

ČSÚ – Český statistický úřad

DM – destinační management

DMO – organizace destinačního managementu

FO – fyzická osoba

FTV – Freiburský spolek cestovního ruchu

HDP – hrubý domácí produkt

IROP – integrovaný regionální operační program

LTO – zemská organizace cestovního ruchu

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

NUTS – Nomenklatura územních statistických jednotek

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

OZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

PO – právnická osoba

ST – statutární město

UNWTO – Světová organizace cestovního ruchu (World Tourism Organization)

Abstrakt

Horníková, K. (2023). *Ekonomické aspekty legislativní úpravy turismu v České republice.* [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: turismus, právní úprava turismu, organizace turismu, financování turismu

Diplomová práce se zabývá ekonomickými aspekty legislativní úpravy turismu v České republice. Jejím cílem je zhodnotit současnou právní úprava turismu, včetně jejích dopadů na turismus a posoudit, zda současná právní úprava turismu je dostačující a zajišťuje podmínky pro rozvoj tohoto odvětví a s tím celé ekonomiky jako takové. V rámci diplomové práce jsou vymezeny základní pojmy z oblasti turismu, představena organizace a řízení turismu v ČR a popsána právní úprava turismu v ČR. V praktické části je využito obsahové analýzy dokumentů, kterými jsou zákony vybraných zemích z oblasti turismu. Tato analýza slouží k následné komparaci mezi zahraniční a českou právní úprava turismu. Na základě analýzy a zodpovězení výzkumných otázek jsou sestavena doporučení pro českou legislativu v oblasti turismu.

Abstract

Horníková, K. (2023). *Economic aspects of the legislative regulation of tourism in the Czech Republic.* [Master's Thesis, University of West Bohemia].

Key words: tourism, legal regulation of tourism, organization of tourism, financing of tourism

This thesis deals with the economic aspects of the legislative regulation of tourism in the Czech Republic. Its aim is to evaluate the current legal regulation of tourism, including its impact on tourism and to evaluate whether the current legal regulation of tourism is sufficient and provides conditions for the development of this sector and thus the whole economy as such. The thesis defines the basic concepts in the field of tourism, presents the organisation and management of tourism in the Czech Republic and describes its legal framework of tourism in the Czech Republic. In the practical part, a content analysis of documents, specifically laws from selected countries in the field of tourism, is utilized. This analysis is used for subsequent comparison between foreign and Czech tourism legislation. On the basis of the analysis and answering the research questions, recommendations for Czech tourism legislation are proposed.